

BARÇA

Revista Oficial FC Barcelona · Abril 2006

Núm. 20 · 3 Euros

www.fcbarcelona.com

DEL TÒPIC A LA VERITAT

Revisem onze episodis de la història del club

El Camp Nou

Pòster espectacular de l'estadi amb 98.436 espectadors

Raimon Carrasco:

"A Cruyff el vam fitxar amb llicència de semovent"

Hansi Krankl

L'accident de la seva dona va mobilitzar el barcelonisme

ENERGIA EN ESTAT PUR

1.000 dribblings, 12 recuperacions
de pilota, 9 tirs a porta, 2 gols i
90 minuts de pura passió.
SORT QUE HAS ESMORZAT FROSTIES

Kellogg's
FROSTIES®
PROVEÏDOR OFICIAL D'ENERGIA

Proveïdor Oficial d'Energia del FC Barcelona

ABRIL DEL 2006

Edita: Futbol Club Barcelona

Av. d'Aristides Maillol s/n - 08028 Barcelona

Tlf. 9021899 00 - Fax 934112210

Ad electrònica: revista@club.fcbarcelona.com

Director: Jordi Badia.

Subdirectors: Eduard Pujol, Toni Ruiz i David Saura.

Redactors: Andrea Balducci, Carles Cascante, Xavier Catalán, Cristina Collado, Vanessa Forns, José Manuel Lázaro, Sergi Nogueras, Francesc Orenes, Carles Santacana i Manel Tomàs.

Redactors en pràctiques: Anna Segura i Roger Bogunyà.

Col·laboradors: Sixte Abadia, Antoni Aira, Armand de Fluvià, Miriam Nadal i Incom (Institut de la Comunicació).

Disseny i Infografia: Grupo ADI.

Fotografia: Arxiu FCB-Seguí, Bevenrain, Centre de Documentació i Estudis, Europa Press i Sport.

Publicitat: FC Barcelona
Departament Comercial i de Màrqueting
Tèlf. 934963672.

Impressió: Rotocayfo Quebecor.

Dipòsit Legal: B-40053-02.

La publicació no es responsabilitza de les opinions expressades en les col·laboracions externes.

La redacció d'aquest número s'ha tancat el 31 de març del 2006.

Entre la veritat i el mite

La majoria de nacions han construït la seva simbologia nacional a partir de fets llegendaris, mites universals o costums recuperats i convertits en tradicions. La major part de la simbologia actual va ser desempolsada i adaptada per a cada cas particular durant i a partir del Romanticisme. I com que tot sovint es va anar a beure de les mateixes fonts, el substrat simbòlic té molts punts de connexió entre una nació i en una altra. És un debat recurrent qüestionar la pretesa científicitat de tot l'entramat simbòlic d'una societat, com si fos més important el pedigrí que no pas la funció que fa de cohesionar-la nacionalment. Tanmateix, la polèmica existeix i s'alimenta periòdicament.

La simbologia pròpia del FC Barcelona també està formada per fets poc o molt llegendaris; en el sentit que no se'n sap ben bé l'origen i que l'explicació que s'hi ha donat tot sovint és poc versemblant. Ens referim a fets com l'origen dels colors blau i grana, l'escut, el motiu de *culers* o del crit *Barça! Barça! Barça!* Per sort, per la seva transcendència menor, és clar, no han generat cap mena de polèmica al voltant del seu origen.

A tota una altra reflexió ens hauria de moure la certesa —o la incertesa— de determinades veritats històriques, de transcendència indiscutible. Que la història l'escriuen els vencedors, és cosa sabuda. I no és pas per saber que des de la derrota també hi ha tot sovint intents de revisió. Per això la missió de l'historiador, del bon historiador hem de precisar, és la de rescriure-la tants cops com faci falta i les evidències ho aconsellin.

D'intents d'aquesta mena, de manipulació i revisió de determinats fets, la història del FC Barcelona sí que n'és també plena. Intents d'abans i d'ara, val a precisar. Per això no és pas sobrer que, de tant en tant, es recordi què va passar exactament, com va passar, on va passar, qui ho va fer i, sempre que sigui possible, per què va passar i per què ho va fer. I, quan noves troballes s'hagin produït, cal mirar de posar llum a fets o actuacions que encara presenten excessives ombres.

Per desgràcia, la historiografia ha prestat poca atenció a l'esport, i el club blau-grana no ha quedat exempt d'aquesta deixadesa. Llevat d'algunes excepcions molt lloables, la història del FC Barcelona ha estat recopilada més que no pas estudiada, i s'ha escrit més des del voluntarisme aficionat que no pas des del rigor científic. Són d'agrair tots els treballs que s'han fet, perquè són esforços individuals que han permès conservar la memòria del club. Però fer un pas endavant és absolutament necessari. I aquest sí que és un pas que ha de ser impulsat i guiat des del club i, concretament, des del Centre de Documentació i Estudis del FC Barcelona. Des d'aquest número de la REVISTA BARÇA tan sols hem pretès recordar alguns dels fets més controvertits de la història del club, alguns que formen part de la simbologia barcelonista, i d'altres que, o bé han patit algun intent de manipulació o revisió o bé, per falta d'informació quan van ser interpretats, han generat opinions que, com a mínim, no estan del tot ben fonamentades.

La història és una feina diària. Perquè la veritat es construeix dia a dia ■

Visa Barça

**Viu l'experiència
única de jugar al
Camp Nou!**

www.busquemtitulars.com

El dia 10 de juny, 50 titulars de la Visa Barça podran ser titulars en un partit històric a l'estadi del FC Barcelona. Una jornada plena de sorpreses en què també podràs guanyar un magnífic

cotxe. A més, pel fet de ser titular de la Visa Barça entraràs en el sorteig de les experiències blaugrana, una ocasió única en què podràs viure el Barça com cap culer no ho ha pogut fer mai.

"la Caixa" Patrocinador oficial del FC Barcelona

BUSQUEM TITULARS PER JUGAR AL CAMP NOU

Per jugar al gran partit només has de tenir la Targeta Visa Barça activa i inscriure't al web www.busquemtitulars.com. També pots aconseguir una plaça directa al concurs de *Futbol a Catalunya Ràdio*.

Bases del sorteig dipositades davant de notari.

I si encara no la tens, demana-la trucant al 902 239 498

SUMARI

MÉS QUE UN CLUB

6 **11 Episodis Revisats**
 El 'cas Di Stéfano'
 El crit 'Barça', l'origen
 El Barça i el franquisme
 Kubala i el Camp Nou
 Gamper, nom de l'estadi?
 Samitier, del Barça al Madrid
 L'origen dels colors de la samarreta
 L'11 a 1. La història d'un escàndol
 L'escut del Barça
 L'origen del mot 'culers'
 El Camp Nou ovaciona Cunningham

EL CLUB DIA A DIA

34 **El Pòster**
 Panoràmica de l'estadi

44 **La Taquilla**
 Manuel Bustos, veterania als vestidors

UN CLUB AMB HISTÒRIA

50 **Quina Nit!**
 El barcelonisme fa costat a Krankl

52 **L'Ex**
 Josep Franch

SERVEIS BARÇA

58 **El Gran Repte**
 'Creix amb el Barça': els més joves i el club

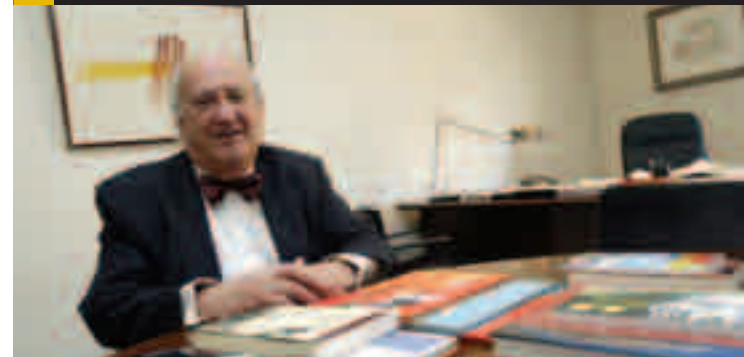
62 **Literatura Blaugrana**
 Propostes blaugranes per a Sant Jordi

6 El Barça i la història, dos aspectes molt relacionats

20 Què ha passat. L'activitat institucional del Barça, dia a dia

40 Carrasco desvetlla episodis desconeguts del fitxatge de Cruyff

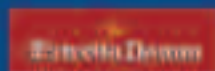
48 El directiu Josep Lluís Vilaseca

50 Quina nit! Krankl rep el suport del barcelonisme

PATROCINADORS

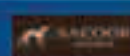
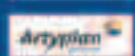
PROGRAMA OFICIAL DE PATROCINI FC BARCELONA

PROVEÏDORS

COL·LABORADORS

MITJANS COL·LABORADORS

PATROCINADORS DE SECCIONS

PRINCIPAL BASQUET

OFICIAL BASQUET

PRINCIPAL HANDBOL

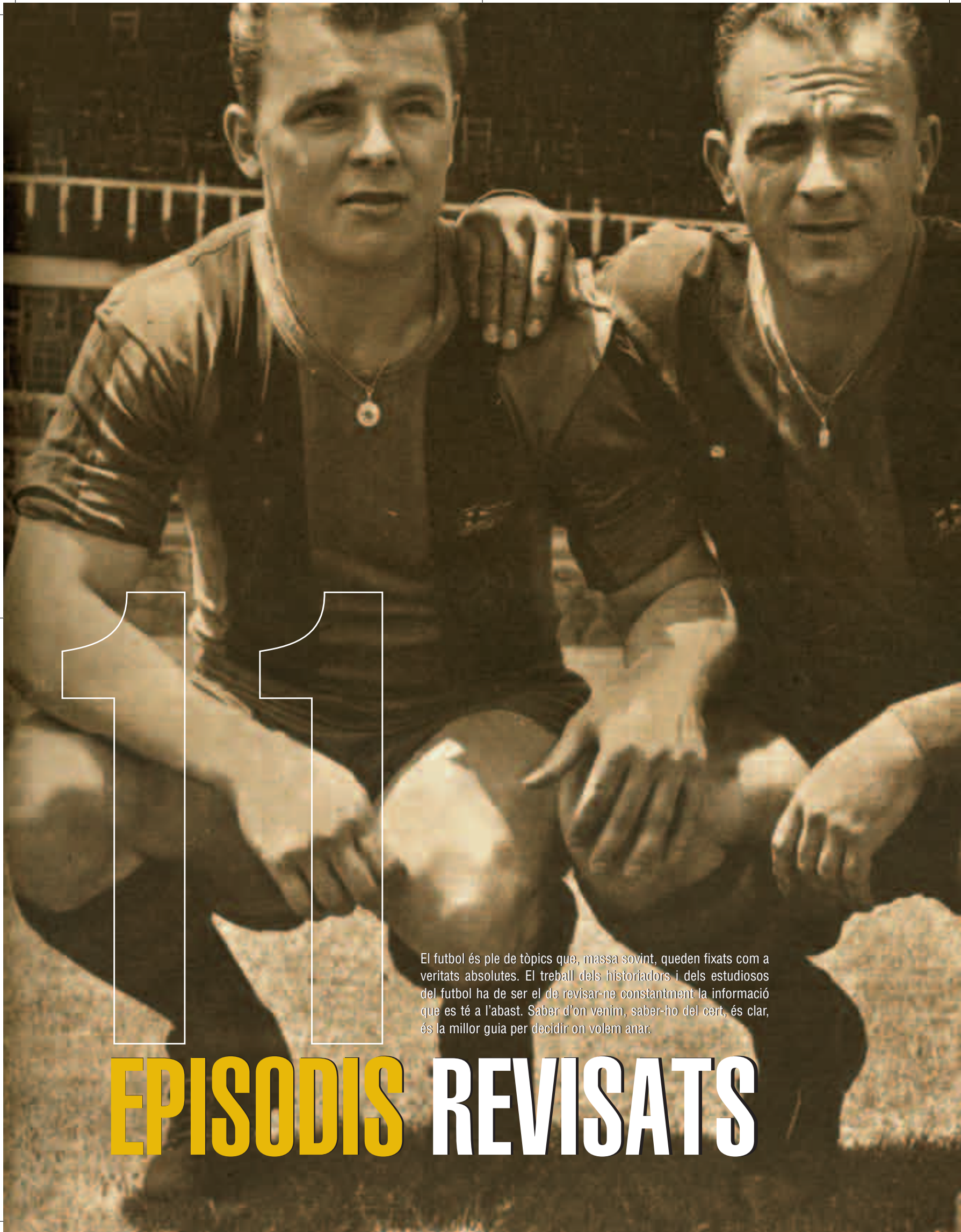

OFICIAL HANDBOL

HOQUEI

1

El futbol és ple de tòpics que, massa sovint, queden fixats com a veritats absolutes. El treball dels historiadors i dels estudiosos del futbol ha de ser el de revisar-ne constantment la informació que es té a l'abast. Saber d'on venim, saber-ho del cert, és clar, és la millor guia per decidir on volem anar.

EPISODIS REVISATS

Di Stéfano, amb Kubala al camp de les Corts, mentre esperava la resolució del seu cas. La foto, que va ser publicada el 31 d'agost de 1953 a 'Vida Deportiva', és de Ramón Dimas.

LA CULPA DE MARTÍ CARRETO

La història escrita del cas Di Stéfano ens ha deixat dos culpables de per què no va ser del Barça: el règim franquista, per haver maniobrat en benefici del Madrid, i el president del FC Barcelona, Enric Martí Carreto, per la suposada actitud ambigua durant les negociacions amb el Millonarios de Bogotà. Però, van anar ben bé així els fets?

■ TEXT: Jordi Badia | FOTOS: Arxiu FCB

La història del frustrat fitxatge d'Alfredo

Di Stéfano pel FC Barcelona ha estat judicada de manera distinta pel barcelonisme i el madridisme. Per als barcelonistes, és inqüestionable la participació directa de les institucions esportives franquistes a favor del Reial Madrid. Per als madridistes, en canvi, és un episodi més de l'endèmic victimisme culer. Amb tot, en el llibre *Santiago Bernabéu, el presidente*, de Julián García Candau, s'aporten testimonis personals de l'època que reconeixen que, efectivament, "el Govern (espanyol) no consentirà que Di Stéfano i Kubala juguin en el mateix equip".

Sobre la posició del president Enric Martí Carreto en tot l'afer, la història escrita li reserva un paper ben galdós. La història oficial del FC Barcelona, dirigida per Jaume Sobrequés, conclou que Martí Carreto, per les raons que fos, no volia fitxar Di Stéfano i, a esquena de la seva Junta directiva, va mantenir una actitud obstructionista durant les negociacions amb el Millonarios de Bogotà que en va frustrar la contractació i en va afavorir l'entesa amb el Reial Madrid.

Aquesta versió es basa gairebé en exclusiva en l'informe redactat per l'advocat Ramon Trias Fargas sobre les negociacions amb el Millonarios encarregades per la Junta directiva del FC Barcelona. El qui temps avenir seria un destacat polític durant l'etapa de la Transició, va jugar un paper central en les converses per a la contractació d'Alfredo Di Stéfano, especialment en relació amb el Millonarios

colombià de qui s'havia d'obtenir la cessió. El pare de Trias Fargas residia en aquella època a Colòmbia.

No obstant l'informe redactat a cop calent per Trias Fargas, documents apareguts posteriorment, permeten posar més d'una ombra de dubte sobre la culpabilitat de Martí Carreto. Per exemple, una carta de Trias Fargas del 9 de febrer del 1955 a Martí Carreto en què es disculpa pel to de l'informe i li confessa que si ara hagués sabut tot el que havia passat, el to de l'informe seria del tot diferent: *"Mi querido amigo: Al redactar mi informe sobre el asunto Di Stéfano lo hice con los pocos conocimientos entonces a mi alcance. La situación ahora es distinta, pues mi información sobre las intimidades del club es mucho más completa. Con base a ella, no puedo por menos que reconocer que mi referido informe resulta involuntariamente tendencioso. Los hechos que refiere son ciertos, pero la interpretación que les di no. Me consta ahora que si a lo largo de todo aquel asunto actuó Vd. como lo hizo fue únicamente con miras a la prosperidad del Club de Fútbol Barcelona y sin consideraciones que no fueran altruistas, al extremo que no vaciló en tomar decisiones que sabía habrían de perjudicarle personalmente."*

El Barça el seguia des del 1952

La primavera del 1953, Alfredo Di Stéfano era un jugador relativament conegut. El secretari tècnic del FC Barcelona, Josep Samitier, s'hi havia fixat el març del 1952, quan el

11 EPISODIS REVISATS

Els nous documents trobats obliguen a matisar el veredict inicial sobre l'actuació de Martí Carreto

Millonarios de Bogotà va participar a les Bodes d'Or del Reial Madrid.

A la tardor del 1952, a Ladislau Kubala li van diagnosticar una tuberculosi. Se'n va recuperar força més ràpid del que els metges i el barcelonisme havien temut, amb una estada a Monistrol de Calders, i a finals de febrer ja va tornar a jugar. El FC Barcelona va repetir els títols de Lliga, Copa d'Espanya i Copa Eva Duarte. L'ensurt Kubala havia durat poc, però prou temps per posar en marxa *l'operació Di Stéfano*. I la recuperació de Kubala, posada en dubte en algun moment, no va aturar-la. Al contrari, ajuntar Kubala i Di Stéfano es convertia des d'aquell moment en un objectiu prioritari, encara que ja no tan urgent. Amb Kubala i Di Stéfano junts el Barça seria imparable.

Un embolic a tres bandes

Per aconseguir el fitxatge de Di Stéfano, el FC Barcelona havia d'arribar a tres acords diferents: el primer, amb el jugador; el segon, amb el River Plate –el club d'origen i que en tenia el certificat de transferència–, i, el tercer, amb el Millonarios –club que el tenia cedit fins al 14 d'octubre del 1954.

Amb el jugador es va posar d'acord de seguida. Amb el River Plate, també va ser relativament senzill; va fer el primer pagament el juny del 1953 i el segon i definitiu el 7 d'agost següent. Amb el Millonarios, en canvi, les negociacions van grinyolar des del primer moment.

La perspectiva del temps transcorregut permet dir avui que en tot l'afer Di Stéfano el FC Barcelona va cometre un doble error de càlcul. El primer, no valorar prou la capacitat de resistència del president del Millonarios, Alfonso Senior. I, el segon, no preveure a temps la reacció del règim franquista a favor del Reial Madrid i no fer un canvi d'estratègia quan va començar a ser evident que

D'esquerra a dreta, Kubala, Di Stéfano i Samitier conversen a sobre del terreny de joc.

no deixaria que Kubala i Di Stéfano juguessin junts al FC Barcelona.

Ara és fàcil concloure que és clar que el president Martí Carreto havia d'haver acceptat de bones a primeres les pretensions del Millonarios (40.000 dòlars), o no haver allargat tant la discussió, si més no, i tancar l'únic serrell que li quedava pendent. I és fàcil també dir ara que va fer una aposta que potser no semblava de risc a l'inici, però que va

acabar sent perdedora. En el seu descàrrec cal dir que la recuperació de Kubala treia urgència al fitxatge de Di Stéfano i que la data del 14 d'octubre del 1954 semblava un argument a què es podia agafar per rebaixar les pretensions del Millonarios, realment desproporcionades. I, fet que sovint s'oblida, el rendiment de Di Stéfano era presumible però no era una evidència, i la Copa d'Europa encara no existia. Que aquell fitxatge canviaria la història del futbol, no podia preveure's de cap manera.

Fins a la temporada 1952-53, el FC Barcelona havia guanyat 6 Lligues espanyoles (5 en les últimes 9 temporades) i 10 Copes d'Espanya. El Madrid, 2 lligues (l'última feia 21 anys) i 9 Copes d'Espanya. Quan Di Stéfa-

Fins a l'arribada de Di Stéfano, el palmarès del FC Barcelona era superior al del Madrid. El desenllaç del fitxatge va canviar l'hegemonia

no va marxar del Madrid, el balanç s'havia invertit de manera espectacular: l'equip blanc havia sumat 9 Lligues, 3 Copes d'Espanya, 5 Copes d'Europa, 2 Copes Llatines, 1 Petita Copa del Món i 1 Copa Intercontinental; mentre que el Barça havia guanyat 2 Lligues, 3 Copes d'Espanya, 2 Copes de Fires i 1 Petita Copa del Món.

Dos errors de sortida

El FC Barcelona va iniciar les negociacions amb el president del Millonarios sent el clar dominador del futbol espanyol. Ramon Trias Fargas, en el seu informe, denuncia dos errors de sortida. El primer, encarregar els primers tràmits a Joan Busquets, un català amic de Samitier resident a Colòmbia i directiu del CF Santa Fe, l'equip rival de Millonarios. El segon error, propiciar la fugida de Di Stéfano de Bogotà i fer-lo venir a Barcelona abans d'hora. Per a Trias Fargas, els dos fets van tenir conseqüències negatives, perquè a Busquets el van veure més com un rival que com una persona amb la qual es podien entendre i van considerar una falta de respecte endur-se Di Stéfano abans de tancar-ne l'acord.

Amb tot, les negociacions amb Millonarios van seguir el seu curs fins a mitjans de juliol, en què es van trencar definitivament i Millo-

El règim franquista va intervenir per evitar que Kubala i Di Stéfano jugessin junts al FC Barcelona

narios va acceptar l'oferta que ja li havia fet arribar el Reial Madrid.

Les últimes converses es van fer a Caracas, on l'equip estava disputant la Petita Copa de Món. Al capdavant de la delegació hi havia el president Martí Carreto. Segons Trias Fargas, el president blaugrana va rebutjar totes i cada una de les solucions que li van anar proposant. Millonarios havia rebaixat les pretensions fins a la disputa de dos partits amistosos a Bogotà, però Martí Carreto es va mantenir ferm en els 10.000 dòlars que s'havien ofert des del primer dia. "O els agafen, o els deixen", va dir. L'informe de l'advocat barceloní és dur en aquest punt, perquè, segons els càlculs fets, la disputa d'aquells amistosos fins i tot havien de generar benefici al FC Barcelona. Es feia difícil d'entendre la posició de Martí Carreto.

La intervenció del règim franquista és molt més evident. El 22 d'agost, la Delegació Na-

cional d'Esports (DND) va anunciar que no es podrien contractar jugadors estrangers, sense aclarir si la norma afectaria Di Stéfano o no. La conseqüència més immediata va ser que l'estratègia d'esperar-se al 14 d'octubre del 1954 ja no valia.

I el 15 de setembre, la Federació Espanyola de Futbol, per resoldre el conflicte, va decidir que Di Stéfano jugués una temporada amb el Madrid i la següent amb el Barcelona. Una decisió que la Junta directiva blaugrana va considerar inacceptable i que en va provocar la dimissió en ple.

La parcialitat del règim franquista va quedar palesa des del primer moment i pocs intents s'han fet de revisar el sentit de la seva actuació. El paper jugat pel president Martí Carreto també va quedar ben fixat des de l'inici. La versió més estesa ha parlat de pressions de tipus econòmic —per pagar a River Plate el FC Barcelona hauria tret diners de manera il·legal— i personals —els empresaris tèxtils depenien de les quotes que els atorgava el govern espanyol per a la importació de matèries primeres— que se li havien fet insuportables. Per aquesta pressió s'hauria resistit a tancar l'acord amb el Millonarios quan el Madrid ja era al darrera i per aquesta pressió hauria acceptat compartir Di Stéfano. L'informe redactat per Trias Fargas va ser definitiu.

Els nous documents trobats —la carta del mateix Trias Fargas a què hem fet referència— no confirmen cap d'aquestes pressions, ni aclareixen els motius exactes del capteniment de Martí Carreto en la fase final de les negociacions pel fitxatge d'Alfredo Di Stéfano. Però, com a mínim, obliguen a matisar-ne el veredict inicial ■

El president Enric Martí Carreto, en una imatge de l'època en què va presidir el club.

LA CRONOLOGIA

24-10-51: Pacte de Lima. La Confederació Llatinoamericana de futbol accepta que els clubs colombians rebels tinguin cedit els jugadors qualificats de "pròfugs" per la FIFA fins al 15-10-54.

28-3-52: El Millonarios de Bogotà juga un partit contra el Real Madrid a Chamartín dins del triangular per les Noces d'Or del club madridista.

13-5-53: El FCB encarrega a Ramon Trias Fargas les negociacions amb el Millonarios de Bogotà pel fitxatge d'Alfredo Di Stéfano.

17-5-53: Di Stéfano arriba a l'aeroport de Barajas. El rep Josep Samitier.

14-6-53: El FCB fa públic l'acord amb el River Plate pel traspàs de Di Stéfano.

16-7-53: El president del Millonarios, Alfonso Senior, comunica a Trias Fargas que el Reial Madrid li ha fet una oferta.

Del 16 de juliol al 4 d'agost del 1953: Gira del FC Barcelona a Veneçuela.

20-7-53: Es trenquen les negociacions amb el Millonarios.

24-7-53: Di Stéfano diu a Marca: "Jo vull jugar amb el Barcelona. Per això he vingut".

30-7-53: El FCB demana a la FEF que intervingui i denunciï el Millonarios per traspàs il·legal.

7-8-53: El FCB fa efectiu el pagament del milió de pesos que quedava pendent pel traspàs de Di Stéfano del River Plate.

15-8-53: El FCB comunica a la FEF l'acord amb el River Plate.

16-8-53: Alfonso Senior s'entrevista amb Santiago Bernabéu a Madrid i tanca de forma definitiva l'acord amb el Reial Madrid.

22-8-53: La DND anuncia la prohibició de contractar jugadors estrangers.

15-9-3: La FEF informa que ha decidit que Di Stéfano jugui en temporades alternes amb el Madrid i el Barcelona.

19-9-53: La DND aclareix que la prohibició de contractar jugadors estrangers no afecta Di Stéfano.

22-9-53: Dimissió de la Junta directiva blaugrana.

23-10-53: La Comissió Gestora firma la renúncia als drets sobre Di Stéfano, per 44 milions de pessetes, a favor del Madrid.

11 EPISODIS REVISATS

L'ORIGEN DEL CRIT BARÇA

■ COORDINACIÓ: REVISTA BARÇA

Coincidint amb el centenari del FC Barcelona, el mot 'Barça' es va convertir en objecte d'estudi. Entre el maig del 98 i el gener del 99 la universitat es va arremangar per analitzar i cercar-ne l'origen. Era una proposta que arribava del programa de la Televisió de Catalunya Aquest any cent!, que dirigien Antoni Bassas, Eduard Boet i Xavier Bosch. Aquest text és un extracte d'aquest treball que es va fer des de l'Institut de la Comunicació, a la UAB, i que duia per títol *L'origen del mot Barça 1899-1999. Del crit al logotip*. Dirigit per Miquel de Moragas, l'Ana Belén Moreno en va fer la coordinació.

L'origen del mot Barça és oral. Possiblement està vinculat a l'àmbit col·loquial i familiar de les persones que seguien el club blaugrana des dels seus inicis. És difícil establir amb les fonts de què disposem el moment exacte en què apareix oralment la paraula Barça. Tot i això, l'estudi de la premsa de la dècada dels anys vint ens ha ajudat a conèixer en quin moment el FC Barcelona comença a ser anomenat Barça pels periodistes de l'època.

En l'aparició i popularització del crit Barça existeix un fenomen que complica encara més l'explicació del seu origen. Sorgida, sens dubte, de l'ús oral, la paraula Barça es comença a utilitzar en l'àmbit escrit a partir dels anys vint. La premsa de l'època, i encara més la satírica, reflecteix en aquell moment l'ús del català parlat.

Durant els següents cinquanta anys, en els quals es produeix una profunda evolució dels mitjans de comunicació i de la mateixa llengua catalana, s'observa que l'ús del mot Barça predomina en l'àmbit oral més que en l'escrit. No serà fins als anys seixanta-setanta que els mitjans de comunicació recullen definitivament el mot Barça i, amb la seva influència creixent, contribueixen a la seva popularització massiva.

El 1974, el pintor Joan Miró institucionalitzava l'ús d'aquest mot amb el cartell oficial per a commemorar el 75è aniversari del FC Barcelona. L'himne blaugrana, del mateix any,

Una capçalera amb història

Amb la instauració del franquisme, l'ús de l'expressió *Barça* en els mitjans de comunicació gairebé va desaparèixer. Per això va tenir un gran valor el fet que un setmanari triés aquesta denominació per fer-ne de capçalera. *Barça* va néixer el Nadal de 1955, i d'aquesta manera donava més força al crit popular, a més d'aconseguir insospitadament que la capçalera del setmanari fos en català.

també es basava en la personalitat de la paraula Barça per donar força a l'expressió dels socis amb el conegut crit Barça, Barça, Barça!

És en els darrers vint-i-cinc anys que el nom Barça s'ha utilitzat més, sobretot de forma publicitària, però el seu origen en la llengua oral és més remot i podem constatar-lo a partir de fonts escrites, fonamentalment dels mateixos mitjans de comunicació. El límit d'aquest estudi és el de qualsevol investigació d'històrica oral i, per tant, ens hem de basar en l'anàlisi de dades escrites per a explicar un fenomen oral.

El mot Barça i la popularitat del club

García Gastell, en el seu llibre sobre la història del futbol català, explica: "També data d'aquella època (parla del 1900-1901) el costum de dedicar un crit especial a l'equip preferit, precursor dels alirons i altres que encara fan forrola. Es va instituir el costum que els equips llancessin tres hures com a homenatge mutu i mostra de respecte, crits que en general -fem excepció dels encontres acabats poc amistosament- es repetien en acabar el partit".

Segons aquest autor, els crits d'ànim als equips de futbol començarien quasi al mateix temps

ses. Tot i això, s'ha de tenir en compte que el futbol a Catalunya havia anat guanyant públic i importància d'una manera espectacular en els seus primers anys de vida. (...) A més, el nombre d'equips catalans augmentava cada any.

Sens dubte, el sentiment d'equip de la ciutat va ser un motiu de popularitat per al FC Barcelona, en aquest procés paral·lel a la difusió de l'esport. Creat el 1899 per Hans Gamper i altres membres de la colònia estrangera de Barcelona, tenia prop de 400 socis l'any 1910, i al voltant dels 10.000 quan inaugurà el camp de Les Corts, el 1922".

Però altres motius van facilitar l'augment de la popularitat de futbol. En la propagació del futbol van intervenir diversos factors, entre els quals cal destacar la competència entre els clubs i l'impacte dels campionats, la consolidació i l'increment de la premsa esportiva, la construcció de grans estadis, amb cabudes superiors als 20.000 espectadors, i el sorgiment d'un ingredient imprescindible, les grans figures de l'esport.

La importància dels mitjans

Paral·lelament a l'augment de practicants i seguidors del futbol, els mitjans de comunicació

El 1974, el pintor Joan Miró institucionalitzava l'ús d'aquest mot amb el cartell oficial per commemorar els actes del 75è aniversari del FC Barcelona

que la seva fundació (...). Tanmateix, el futbol va ser un esport elitista en la primera època, dirigit pels *sportmen* que provenien d'una classe social coneixedora de la vida europea. "Senyors adinerats i aristòcrates, terratinents i allò que se'n diu 'gent d'upa', a més de practicar disciplines paramilitars secularment vinculades a la seva condició i ofici, practicaven l'esgrima, l'equitació i la caça i foren ells qui ens van introduir en el món de les noves modalitats esportives", explica a l'any 1972 Joan Josep Artells a *Barça, Barça, Barça*.

Però la popularització de l'esport va produir-se paral·lelament a la generació de la nova societat de masses. A partir de la fi de la Primera Guerra Mundial, l'esport català va assolir una presència que hauria estat impensable uns anys abans. La dècada dels anys vint va veure la consolidació o creació dels grans clubs, la confirmació definitiva del paper del futbol com a esport capdavanter i l'aparició de l'esport-espectacle.

És a dir, després d'uns primers anys de creixent protagonisme del futbol, no és fins als anys vint que adquireix aquesta dimensió d'esport de mas-

esportius, en primer lloc la premsa esportiva i després la ràdio, també anaven creixent i creant relacions d'influència mútua que es mantenen actualment, de forma més estreta.

El paper dels mitjans de comunicació fou remarcable, els grans diaris anaven ampliant les seccions esportives i la premsa especialitzada va ser un gran ferment de la dècada dels anys vint, amb títols com *La Raça* (1922), *Sports* (1923), *Deportes* (1924), *L'Esport Català* (1925), *La Nau dels Esports* (1929), i al començament de l'any 1930 *La Rambla*, al costat d'alguns experiments de premsa satírico-esportiva, com *Orsai* (1924), i el més exitós, *Xut!* que va aparèixer entre el 1922 i el 1936. Al mateix temps, la ràdio, nou element comunicatiu, inicià també en aquesta dècada les transmissions esportives en català amb la d'un partit de futbol a càrrec del periodista Joaquim Ventalló, el 1928. A més el setmanari *El Mundo Deportivo* es va convertir en diari el 1929. Tot això succeïa durant els anys vint i precisament en aquella època és quan trobem per primera vegada escrita a la premsa la paraula Barça ■

La primera vegada

Sempre hi ha una primera vegada. En aquest cas, i centrant-nos en el mot Barça, la primera vegada que s'ha pogut trobar l'ús d'aquesta paraula per denominar el FC Barcelona és en el número 2 del *Xut!* de l'any 1922. A la pàgina 7 s'hi podia llegir: "Als jugadors de *postín* del 'Barça'. A partir d'aquí la utilització es va anar repetint. Al número 3 es pot trobar a la mateixa secció un parell de vegades. Per tant, les primeres aparicions s'han d'emmarcar en la "part més popular d'una revista esportiva d'humor, fet que fa pensar en l'origen popular del mot Barça". Aquesta paraula es va anar generalitzant entre els redactors del mateix *Xut!* però l'any 1923 també es pot trobar a les pàgines de *El Mundo Deportivo* (per exemple, al número 968). Altres publicacions de l'època que s'afegeixen a aquesta utilització del mot Barça són *Orsay*, *El Safareig Deportivo*, *El Sidral Deportivo*, *Esport Català*, *El Diluvio* o *La Nau dels Esports*.

L'EQUIP DEL RÈGIM?

No s'escapa a ningú que, en els últims temps, en alguns ambients periodístics, sobretot madrilenys, s'ha fet córrer la brama que el Barça no va ser un club represaliat i perseguit pel franquisme. Una brama que ve a dir que tot plegat és una mostra més del victimisme dels catalans, que tindria també aquesta manifestació en l'àmbit esportiu.

■ TEXT: Carles Santacana | FOTOS: Arxiu FCB

És aquesta una línia argumental que es retroalimenta amb una certa trivialització del que va significar la dictadura franquista, tant pel conjunt de l'Estat espanyol com específicament per a Catalunya. Hi ha qui insinua, gairebé, que el Barça era l'equip del règim, per la senzilla raó que el club blaugrana va guanyar diverses lligues de futbol en els anys quaranta i cinquanta, per davant dels èxits que en aquells mateixos anys van tenir altres equips, especialment el Reial Madrid. Naturalment que els directius que van dirigir el club a partir del 1939 havien de ser franquistes, no podia ser d'una altra manera. Era una condició imprescindible en una societat absolutament controlada per un Es-

Les autoritats i els ideòlegs franquistes associaven del tot el Barça amb l'afirmació catalanista

tat dictatorial, que seguia fil per randa tot el que feia la població, fins i tot quan es distreia; un Estat que estava molt preocupat per controlar totes les formes d'articulació de la societat civil. Ara bé, això no significa de cap manera que el conjunt de l'entitat, de la seva massa social, tingués cap connotació franquista. Tot el contrari, l'entitat era vista com a antitètica amb l'Espanya franquista, fins i tot pels propis franquistes. Moltíssims fets empírics proven aquesta evidència: el més evident és el caràcter que es va donar al primer partit que es va jugar al camp de les

Corts després de la Guerra Civil. Un partit entre una selecció espanyola que vestia la samarreta del Barça i l'Athletic Club de Bilbao. El simbolisme de la samarreta era ben evident, com ho van ser els parlaments que van fer-se. El general Álvarez Arenas, màxima autoritat civil i militar aleshores a Catalunya, va lloar "el Barcelona de hoy, que ha sabido arrojar para siempre la semilla de los antiespañoles". L'intel·lectual falangista Ernesto Giménez Caballero es referia al Barça com al club "que se había descarriado inducido por espíritus malignos empeñados en empañar, con una política turbia y separatista, las glorias alcanzadas en el terreno de juego".

Barça i catalanisme

No pot ser més clar que les autoritats i els ideòlegs franquistes associaven del tot el Barça amb l'afirmació catalanista, i que només podien permetre la continuïtat del club si aquest deixava pel camí aquests valors i

feia un penediment públic. Aquest és el significat d'aquella mena d'acte d'exorcització de tots els mals esperits catalanistes que les autoritats volien foragitar de les graderies de les Corts, un camp que ja havia estat clausurat per la Dictadura de Primo de Rivera el 1925.

No cal dir que un acte d'aquesta naturalesa no es va produir en cap altre club, la qual cosa mostra fins a quin punt era valorat el significat extraesportiu del Barça per part de les autoritats.

Això passava el 1939, quan el club provava de superar la dura depuració que el franquisme feia de tots els àmbits socials, i havia de recompondre el seu equip, delmat per la guerra i per les sancions als jugadors que havien participat en la gira feta a Mèxic i els Estats Units, considerada com una activitat de propaganda a favor de la República.

Malgrat que el club era dirigit per persones nomenades des de la Delegación Nacional de Deportes de la Falange, seguia sent vist i

Desnaturalitzar el Barça

Amb la instauració del franquisme, el règim va voler desnaturalitzar el què era i significava el Barça. Per això va imposar el canvi en aspectes tant importants com el nom o l'escut. El nom es va haver de castellanitzar, amb la fórmula "Club de Fútbol", per comptes de la tradicional Futbol Club, que s'havia fet servir fins aleshores. També va obligar a esborrar les quatre barres del seu escut, que no es van recuperar fins una dècada més tard.

Davant del monument als caiguts, jugadors i socis del club són obligats a fer la salutació feixista.

identificat pel que havia estat durant la seva història anterior, quan s'havia pogut manifestar en llibertat. Per això seguia sent suspecte i vist amb recel. Per això el 1943, quan Barça i Madrid es van enfrontar en una eliminatòria de la Copa del Generalísimo, la premsa madrilenya va escalfar el partit de tornada utilitzant com a element negatiu la identificació entre el Barça i el catalanisme.

Interpretació dels xiulets

Per això, fins i tot en aquelles circumstàncies, a la premsa es podia llegir que “el público de Las Cortes, al silbar a los jugadores del Real Madrid, se veía claramente que increpaba a los representantes de España”, i després atacaven el club català recordant el lema de l'Esport i Ciutadania. El paper simbòlic del Barça, doncs, continuava malgrat

És evident que el fet que la majoria de directius blaugranes d'aquells anys fossin franquistes convençuts no restava força simbòlica al Barça

les circumstàncies tant adverses, i eren precisament els qui volien destruir-lo els que se n'adonaven amb més facilitat.

És evident que el fet que la majoria de directius blaugranes d'aquells anys fossin franquistes convençuts no restava força simbòlica al Barça. El pes de la tradició barcelonista era massa consistent perquè ara canviés de cop. Per això molts socis van seguir recreant calladament quins eren els valors als que associaven al seu Barça; i de la mateixa manera les autoritats esportives es-

panyoles van seguir identificant al Barça com una entitat hostil, tot i que tingués una directiva addicta al règim. En aquest context, era clar que si el Barça va guanyar tres lligues en la dècada de 1940 o dues després a la dècada següent, no va ser per gaudir de cap simpatia del món oficial. Tot el contrari, les causes d'aquests triomfs són d'una altra mena, sobretot gràcies al propi mercat futbolístic català (en el cas dels anys 40), i als fitxatges estel·lars, especialment el de Kubala, la dècada següent ■

PER QUÈ UN ESTADI NOU?

Tradicionalment s'ha dit que el gran salt que va fer el club amb la construcció del Camp Nou estava plenament associat amb el fitxatge del gran jugador Ladislau Kubala, que hauria desbordat l'interès dels aficionats i hauria empetit definitivament el camp de les Corts. Però la qüestió és una mica més complexa.

■ TEXT: Carles Santacana | FOTOS: Arxiu FCB

Certament, no es pot infravalorar el paper d'un dels grans mites futbolístics de la història blaugrana. Ladislau Kubala va fitxar pel club el juny del 1950, tot i que no va poder jugar en competicions oficials fins a l'abril del 1951, i va ser l'ànima de l'anomenat "equip de les Cinc Copes", amb dues lligues i tres copes entre 1951 i 1953. Kubala va ser un gran jugador i un revulsiu per als aficionats blaugranes, amb un seguiment popular impressionant.

Tot això és cert, però la gènesi del Camp Nou, que es va acabar inaugurant el setembre del 1957, és una mica més llarga. En realitat, durant tota la dècada del 1940 el Barça va tenir una dinàmica social molt important, amb un creixement continuat de

La gènesi de la construcció del Camp Nou és anterior al fitxatge de Laszi Kubala pel FC Barcelona

la massa social. És un fenomen curiós, en plena postguerra, quan tot es girava en contra de l'entitat, però innegable. El sostre de socis abans de la Guerra Civil s'havia situat, el 1924, en 12.207 socis. I la mitjana dels anys de la República era d'uns 8.000 socis. Doncs bé, el 1944 es va superar per primer cop en la història del club la xifra de 20.000 socis; concretament, 21.000, un número que va seguir creixent fins als 26.300 de 1950, abans del fitxatge de Kubala.

Va ser una època en què en poc temps es va superar el perill de la pròpia continuïtat del club, qüestionada en àmbits governamentals el 1939, per tornar a prendre una força social i esportiva força notable, tot i els entrebancs i els episodis lamentables, com el de l'11-1 de Chamartín. Com dèiem, tot i

El nom de Laszi Kubala va lligat de manera indestriable a la història del FC Barcelona.

això, el Barça va guanyar tres lligues a la dècada del 1940, i el club va ampliar el seu ressò social, com mostren les xifres de socis.

L'increment de socis va suposar, també, un augment del volum d'espectadors, circumstància que va fer veure la necessitat d'ampliar les Corts. Aquesta va ser l'opció presa per la Junta directiva des del 1943, amb un

projecte per ampliar el gol nord. L'any següent es va ampliar la capacitat de la tribuna. Des del 1946 el club va seguir ja una doble estratègia. D'una banda, estudiar les possibilitats de noves ampliacions a les Corts, però alhora començar a pensar en l'opció de construir un nou estadi, buscant quin podria ser l'emplaçament adequat, i on hi ha-

El president Francesc Miró-Sans, al mig amb americana clara, en una visita per mostrar la maqueta del Camp Nou. A l'esquerra, Joan Antoni Samaranch.

via disponibles uns terrenys tan amplis com els que eren necessaris. La decisió no era fàcil, i semblava més còmode seguir amb les ampliacions de les Corts. Això és el que es va fer el 1946, amb una primera ampliació del gol sud, estratègia que es va continuar dos anys més tard a la mateixa zona. Per últim, el 1950 es va produir la darrera ampliació, aquesta al gol nord.

Arriba el nou estadi

Certament, en paral·lel a aquestes ampliacions, i sobretot des del 1948, cada cop guanyava més força la idea que s'havien de buscar uns nous terrenys. De fet, l'arquitecte encarregat d'aquelles ampliacions, Eusebi Bona, indicava en els informes preceptius que la capacitat de maniobra amb l'estadi de les Corts estava pràcticament esgotada. En realitat, cada nova ampliació era més difícil

A finals dels quaranta, els informes tècnics indicaven que la capacitat de maniobra per seguir ampliant l'estadi de les Corts estava pràcticament esgotada

tècnicament i més costosa, i a més hi havia el perill de desfigurar completament el vell estadi de les Corts. Per això el mateix Eusebi Bona va ser l'encarregat, el novembre del 1950, de fer un primer aixecament de la zona on el club volia instal·lar-se, entre la Travessera de les Corts, la Maternitat, la Riera Blanca i el cementiri de les Corts. Ho feia després que el club hagués firmat una opció de compra dels terrenys de la Maternitat, que s'havia materialitzat el 27 de setembre, quinze dies abans que Kubala jugués el seu primer partit amistós amb el FC Barcelona.

Posteriorment, el desembre del 1950, l'arquitecte Bona informava a la directiva de les grans limitacions que tindrien noves ampliacions, i després de múltiples explicacions tècniques, conclouia que el camp de les Corts tenia pràcticament esgotades les seves possibilitats.

Evidentment, totes aquestes consideracions tècniques pesaven en una balança cada cop més decantada cap a la construcció d'un nou estadi. Un decantament a què també van contribuir, naturalment, els gols de Kubala i els èxits dels primers anys cinquanta ■

UN CAMP SENSE NOM PROPI

Santiago Bernabéu, Vicente Calderón, Benito Villamarín, Luis Casanova, Carlos Tartiere, Lluís Sitjar, Ramón Sánchez Pizjuán... Tots ells van ser presidents de clubs de futbol de la Lliga espanyola i alhora tots ells són o han estat noms d'estadis emblemàtics d'aquesta competició. Però, per què l'estadi del FC Barcelona no va ser batejat en el seu dia com a estadi Joan Gamper?

■ TEXT: Antoni Aira | FOTO: Arxiu FCB

A l'Estat espanyol es va anar estenent de manera força generalitzada la imposició del nom d'un gran i emblemàtic president als estadis dels clubs de futbol més punters. Era un fet assumit i sobreentès. Així, quan el novembre de l'any 1950 un plebiscit entre els socis del Barça va aprovar la construcció d'un nou estadi, entre els aficionats blaugranes i entre la majoria de mitjans, es donava per fet que el nou camp s'inauguraria com a Joan Gamper. Feia vint anys que el president s'havia tret la vida a Catalunya, que havia esdevingut el seu país d'acollida. Tradicionalment s'ha apuntat la mort per suïcidi de Gamper com una explicació plausible per justificar la negativa de les autoritats franquistes a posar el seu nom a l'estadi blaugrana, però si aquest fet va influir de forma decisiva segurament no ho va fer més que les característiques definitòries del president, que xocaven frontalment amb l'ideari del règim de Franco. Gamper era estranger per a l'Espanya franquista de l'autarquia. Era un exponent de catalanisme i era un liberal. A més era protestant, tota una taca per a l'Espanya catòlica. L'antic president del Barça representava gairebé de forma integral tot allò que la dictadura de Franco havia estigmatitzat, i aquest conjunt va impedir que el nou estadi del club assumís el nom del seu president més emblemàtic. Quan el nou camp era només un projecte, era habitual que els aficionats s'hi refe-

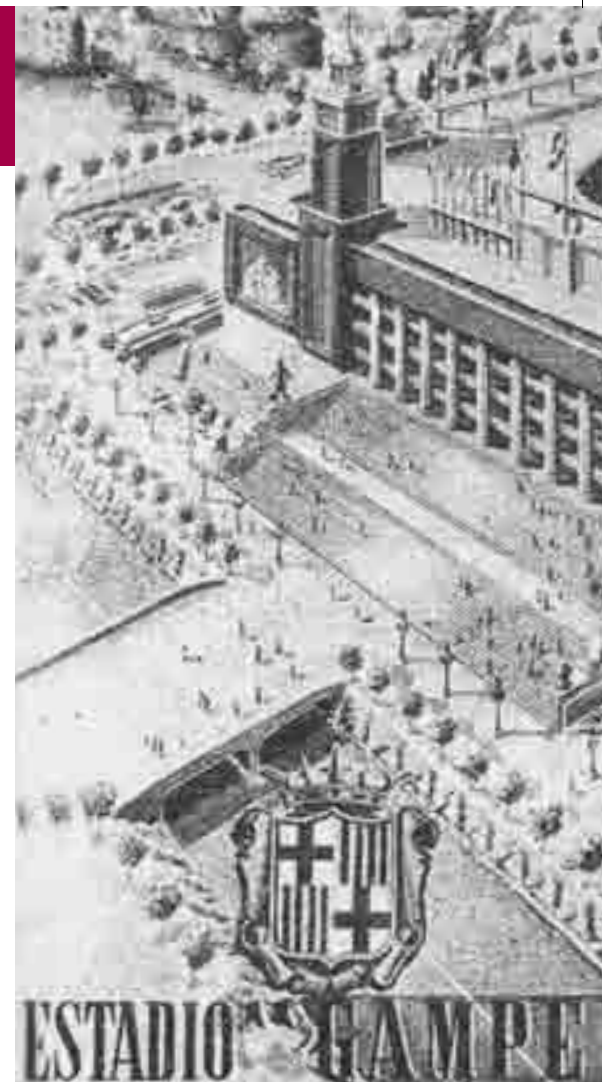
rissin com a estadi Joan Gamper. Fins i tot el president Francesc Miró-Sans, que era franquista, va arribar a utilitzar aquesta denominació. Però aquest fet va començar a recular a principis del 1957, l'any de la inauguració del camp, malgrat que el mes de juliol d'aquell mateix any algunes publicacions de l'època, com la revista *Vida Deportiva*, encara es referien a l'estadi amb aquest nom.

El nom de Gamper, present

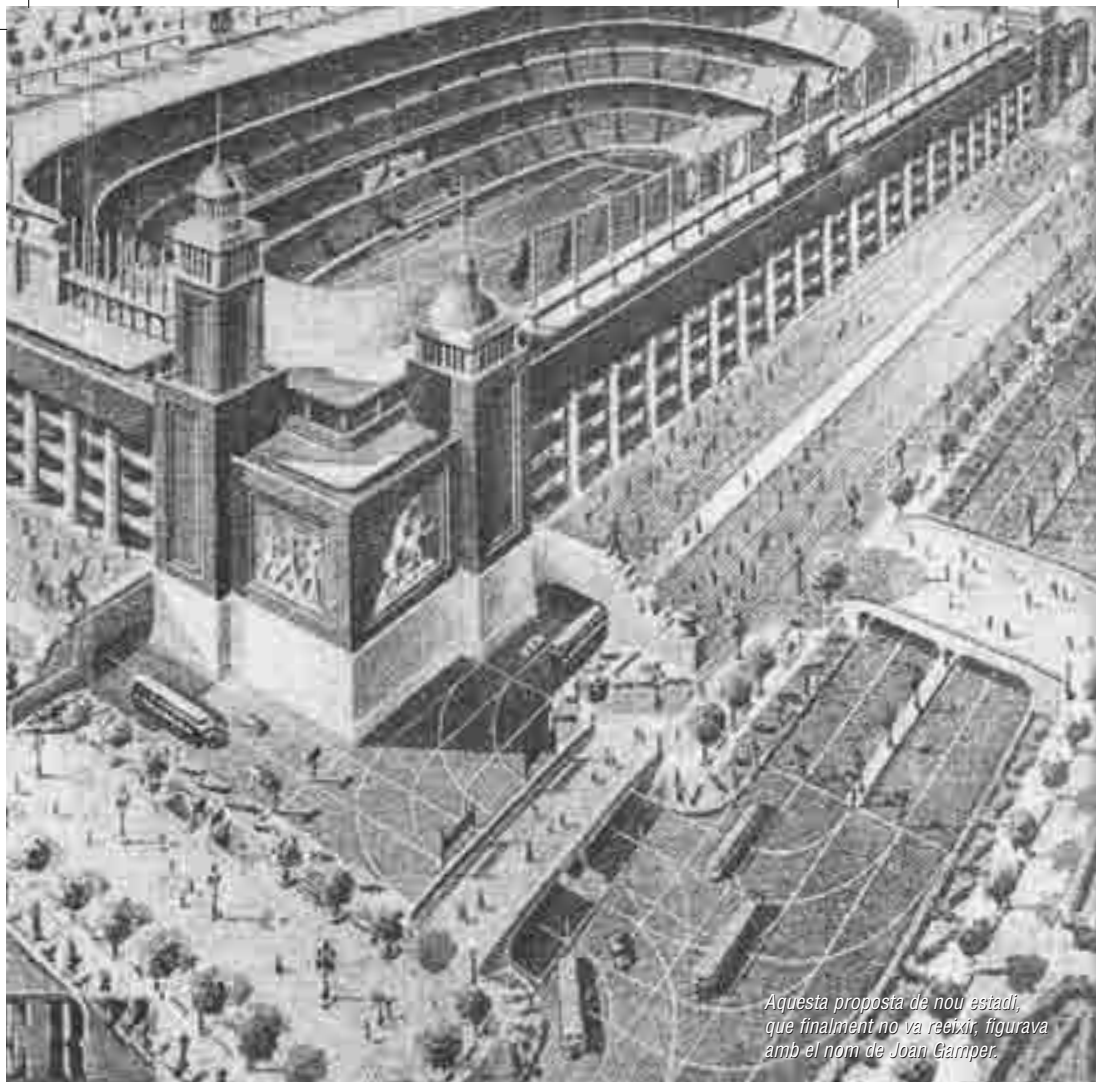
La mateixa *Vida Deportiva* ens aporta un significatiu botó de mostra de com, des dels primers anys de concepció del projecte, el futur nom de l'estadi apuntava que seria el del seu fundador. L'any 1950, el mateix dia en què la Junta directiva va fer efectiva la compra d'uns terrenys al costat de la Maternitat per edificar el nou camp, qui llavors era president del club, Agustí Montal i Galobart, concedia una entrevista a aquesta revista barcelonina on explicava el procés que s'obria per edificar el nou estadi. El president s'hi referia com "el nou les Corts o Estadi Gamper". Però el "nou camp" que ha-

Quan es va acordar la construcció de l'estadi, el nom de Gamper es donava per fet. El fundador, però, sonava desafecte per al règim i no va figurar a cap document

via de prendre el relleu del "camp vell" de les Corts finalment es va quedar sense etiqueta. El nom del fundador sonava totalment desafecte al règim i mai va acabar de figurar en cap document oficial. Amb tot, no deixa de ser significatiu de com havia arrelat aquell nom entre l'imaginari blaugrana, el fet que un cop va caure com a opció real no se'n va plantejar un d'alternatiu. El camp va néixer oficialment com a Estadio del Club de Fútbol Barcelona i popularment com a Camp Nou. El primer, una pura descripció, i el segon, una denominació popular, en català, que perdria contingut etimològic amb el pas dels anys i de les dècades. Alguna cosa no acabava d'encaixar si encara en plena dictadura s'havia de preguntar als socis, com va fer el president Enric Llaudet l'any 1965, per consultar la denominació de l'estadi. Va guanyar Estadi del CF Barcelona, que va quedar per davant de les opcions Estadi Barça i Estadi Camp Nou. I no seria fins l'any 2001, arrel d'una nova consulta, que els socis van optar per fer oficial la denominació Camp Nou ■

Aquesta proposta de nou estadi, que finalment no va reeixir, figurava amb el nom de Joan Gamper.

Un nom que es donava per fet

A principis dels anys 50 es van arribar a publicar anuncis de productes com els Chocolates Batanga de l'època que donaven per fet que el futur estadi del FC Barcelona es diria Joan Gamper. Tan arrelada estava aquesta creença entre la societat del moment que fins i tot alguns projectes ben elaborats que proposaven un determinat model d'estadi signaven les seves maquetes amb el nom d'Estadi Gamper. El nom del president fundador era la més clara referència per a la majoria.

Cada dilluns, a les 21.30

Per alguns, és el sud del nord.
Per d'altres, el nord del sud.
Però tots estan d'acord en una cosa:
a Catalunya hi viu una gent força peculiar.

3

Mitjà audiovisual del FC Barcelona

11 EPISODIS REVISATS

Josep Samitier, a l'esquerra, fent broma amb Maurice Chevalier.

UN MITE SOTA SOSPITA

■ TEXT: Jordi Badia | FOTOS: Arxiu FCB

Josep Samitier és un dels personatges mítics del FC Barcelona. Però el fet que dues vegades, primer com a jugador i després com a secretari tècnic, deixés el Barça per anar al Reial Madrid, l'ha fet una figura sospitosa que no acaba de generar unanimitat en l'entorn barcelonista. Però, Samitier se'n va anar o el van obligar a marxar?

Josep Samitier va morir l'any 1972. El seu enterrament ha quedat enregistrat en els annals de la història del FC Barcelona com a una de les més grans manifestacions de dol barcelonista que es recorden. L'afició blaugrana, si mai s'havia sentit dolguda amb Samitier pel seu doble pas pel Reial Madrid, l'havia perdonat en el moment del seu adéu definitiu. Va ser una mostra de coherència absoluta. Perquè ja abans, el 19 de gener del 1936, l'afició culer havia retut un homenatge a Samitier quan va decidir penjar les botes, mesos després d'haver jugat al Reial Madrid i al Niça. Josep Samitier és el primer gran ídol de la història del FC Barcelona. La seva irrupció a finals dels anys 10 coincideix en un moment d'expansió del futbol. El futbol esdevé llavors un esport de masses i Josep Samitier, un personatge que transcendeix l'àmbit dels terrenys

de joc, és una figura clau per entendre aquesta expansió. Recorrem al llenguatge actual, diríem que Samitier és el primer crac mediàtic del FC Barcelona. Cobreix una dècada d'èxits esportius i socials, perquè a banda dels títols aconseguits -la primera Lliga espanyola, entre molts d'altres-, a l'haver de Samitier hi ha la construcció de les Corts. Així, de la mateixa manera que per a la història ha quedat la sentència que Kubala va fer petit les Corts, uns quants anys abans, Samitier havia empetitit el camp del carrer de la Indústria.

Com a jugador, Samitier va ser un fora de sèrie i el líder d'un equip que va fer viure al club la seva primera gran etapa d'èxits esportius i socials. I com a personatge, Samitier va ser la figura que el futbol necessitava per a convertir-se en un fenomen social de masses.

En la història del FC Barcelona, Josep Samitier

Les dues primeres grans èpoques d'or del Barça tenen a Josep Samitier com a protagonista

encara hi té més capítols. Perquè Samitier també va ser l'entrenador que va retornar l'equip al camí dels èxits a mitjans dels anys quaranta -va donar la Lliga al club 16 anys després d'haver-la guanyat per primera i única vegada essent-ne jugador-, i també va ser el secretari tècnic que va forjar el Barça de les Cinc Copes. És a dir, que les dues primeres grans èpoques d'or del FC Barcelona tenen en comú el protagonisme de Josep Samitier. O, dit d'una altra manera, Samitier va ser campió de Lliga com a jugador, com a entrenador i com a secretari tècnic.

I tot i així, perquè Samitier també va estar-se al Madrid, primer com a jugador (1933-1934) i després com a secretari tècnic (1959-1962), la seva consideració de *mite* del FC Barcelona encara avui es posa algun cop en entredit.

“No és ell qui se'n va”

La relectura de les publicacions de l'època deixen clar que les dues vegades que Samitier va anar-se'n del Barça va fer-ho forçat per les circumstàncies.

“No es él quien se va: son los hechos que les llevan al Madrid”, titulava Manuel Ibáñez Escofet la seva crònica a *Barça*, del 18 de juny del 1959. En aquesta crònica, en què es reproduïxen dues llargues converses del periodista amb el jugador, queda palesa la distància que s'havia creat l'últim any entre la part directiva del club i Samitier.

Samitier havia deixat la banqueta el 1947 per passar als despatxos. Des de la secretaria tècnica, va contribuir decisivament a construir el gran equip dels anys 50, al voltant de Kubala, primer, i de Suárez, després. Però l'arribada d'Helenio Herrera va provocar tibantors i la directiva va decidir donar tot el poder a l'HH. Samitier va aguantar un any escàs la marginació. “Podrà invocar -escriu Ibáñez Escofet- qui vulgui, que a Samitier no se l'ha fet fora. És cert, en el sentit gramatical. Ningú li ha dit: Vés-te'n! Però hi ha hagut una esgraonada cadena de fets que han dut Samitier a la doloro-

Les tibantors generades per l'arribada d'Helenio Herrera van fer que la directiva de Miró Sans decidís cessar Samitier de secretari tècnic

Samitier en una jugada clàssica que li va valdre el motiu 'd'home llagosta'.

sa decisió d'haver de dir adéu al Barcelona”. L'any 1933, la directiva blaugrana deixava en llibertat a 10 jugadors (Vicenç Piera, Fausto Santos, Enric Mas, Victorio Cruz, Samuel Escritx, Alberto Porrera, Fernando Diego, Miquel Gual, Vidal de Càrcer i Josep Samitier) “pel nul rendiment que ofereixen”. El president Joan Coma va arribar a dir que “cap club d'importància no voldrà, als seus 34 anys,

Samitier”. Es va equivocar, perquè el Reial Madrid sí que el va voler.

Per comparar-ho amb un cas relativament recent, hauríem de parlar de Johan Cruyff, que al final de la temporada 1982-1983, va deixar l'Ajax per anar-se'n al Feyenoord. Samitier va fer campió el Reial Madrid, de la mateixa manera que Cruyff va fer campió el Feyenoord. Malgrat la claredat dels fets i les cròniques i comentaris publicats a l'època, que deixen poc espai a la interpretació, les anades i vingudes de Samitier al Reial Madrid han pesat molt per a una part del barcelonisme i l'han convertit en un mite sota sospita. Probablement, el més saludable és considerar que tot i estar-se al Madrid uns anys, Samitier va ser i és del Barça ■

ENTRE EL BLAU I EL GRANA

El blau i el grana, els dos colors del nostre club, van ser des de la fundació de l'entitat una part indiscutible de l'identitat del Barça. Diverses teories han circulat sobre l'origen d'aquests colors i no unes altres per al vestit del Barça. Les més esteses apunten a Joan Gamper, fundador del club, com a inductor de la tria.

■ TEXT: Miriam Nadal | FOTO: Bevenrain

Des de la grada sorollosa i identificada emocionalment amb els colors, el blau i el grana formen part d'un mateix tot. Sintetitzen la combinació perfecta i intentar desaparèllar-los és un exercici fracassat, perquè els rostres expectants de futbol total que des dels seients s'identifiquen amb les botes precises que pilotegen per la gespa, van adoptar en el seu dia una paraula cohesionadora i pròpia, dotada d'una força simbòlica inalterable i perenne: "blaugrana".

La sonoritat i musicalitat del mot continua exercint un notable poder de seducció en ser pronunciada: "blaugrana" és sinònim d'unió, de pinya i d'un tarannà. Ser blaugrana és viure segons unes coordenades: és la passió i el seny, relligats en una sola paraula. El club ha anat creixent i estenent la seva capacitat de cohesió i qualsevol que pensi en el Barça, immediatament li ve una imatge instantània, un clixé: el blau i el grana confosos en una mateixa samarreta. Però, per què el blau i el grana com

a colors oficials? Poèticament, el Barça vesteix amb dos colors cromàticament oposats: un de fred i un de càlid que defineixen l'entitat des del primer dia de la seva fundació.

Les hipòtesis

Sovint, el pas del temps serveix per recollir retalls de rumorologia popular i també en l'origen d'aquest binomi propi de colors, hi ha hipòtesis, coincidències i algunes incògnites. Tres són les versions 'a priori' més creïbles i consensuades sobre el per què de la tria del blau i el grana. La més estesa de les teories és que fou el mateix Joan Gamper, fundador del club, qui va escollir-los, però dues hipòtesis que ho justificaven, han anat perdent pes i credibilitat. Anys abans, Gamper ja havia fundat un club a Zuric, l'Excelsior, i fins fa poc s'apuntava que aquella entitat vestia aquests mateixos colors. Però no és cert, perquè en imatges ara rescatades de l'època, s'observa els futbolistes suïssos vestits de

blanc i vermell. L'altra versió més estesa i que apuntava encara una relació més íntima, encara anava més enllà la seva relació amb el blau i el grana; explicava que el blau i el grana es corresponien amb els colors del cantó suís de Zuric, on va néixer Gamper. Però aquesta teoria també penja d'un fil perquè corresponen amb els colors del cantó de Ticino -no amb el de Zuric-, i l'únic lligam que tenia Gamper amb aquest territori és que hi residia la seva germana. Per tant, tot i què el fundador hi pogués intervenir en l'elecció, el Barça ni compartia colors amb l'altre club que havia fundat Gamper ni el blau i grana es corresponien amb els símbols i els referents del territori on havia crescut el fundador del Barça.

Però no totes les teories parlen de Gamper en aquesta elecció. La resta, de fet, ni el mencionen. La segona hipòtesi que circula per explicar la sintonia mai interrompuda entre els dos colors és que a falta d'acord i d'ingeni, un ele-

No existeix una teoria contrastada i acceptada per tothom que avaluï l'origen dels colors del club

ment present a les reunions inicials de la fundació del club va ajudar a prendre la decisió d'adoptar el blau i el grana com a imatge de l'entitat. Els clàssics llapissos de comptabilitat, blaus i vermells, van servir com a font d'inspiració per a la vestimenta dels futbolistes.

La tercera de les històries més conegudes sobre el perquè de la tria, recorda un episodi concret de la realitat quotidiana quan l'equip començava a fer les primeres passes, a créixer. Sense pantalons i samarreta que els unifiqués com a conjunt, la mare dels germans Comamala —que jugaven al club— va decidir col·laborar amb els inicis d'aquell club, repartint faixes blaves i vermelles entre els futbolistes, tal i com s'apunta en la *Història del FC Barcelona* d'Albert Maluquer. Aquesta vestimenta els distingia els uns dels

altres per als enfrontaments on medien les seves forces i finalment, aquelles faixes innocents de la mare dels Comamala van ser un dels precedents fins als actuals blau i grana; el blau fosc va esdevenir l'actual blau i el roig, es va anar enfosquint fins a convertir-se en un to carmí.

Deixant de banda aquestes tres històries conegudes per molts barcelonistes, encara hi ha dos ingredients més que s'afegeixen a la llista de coincidències que també podrien explicar l'elecció: el blau i el grana també són els colors de Heidenheim, el poble d'Otto Maier, un dels fundadors del club; i altres informacions, com l'expressada el 3 d'octubre del 2005 per l'historiador Joaquím Monclús, apunten que en l'organigrama originari hi havia membres propers a la Masoneria i que aquests colors també apareixen en la Logia del Reial Arc de Jerusalem.

Malgrat la varietat de teories, no existeixen proves suficients que avalin alguna d'aquestes hipòtesis per damunt de les altres. Les coincidències múltiples, l'atzar i, perquè no, la vistositat i vitalitat manifesta del blau i el grana, van actuar com a potents prescriptors perquè el Barça formés la seva identitat al voltant de l'un i l'altre ■

L'evolució dels colors

Durant els primers deu anys del club, la samarreta titular era una meitat blava i l'altra, grana i les mànigues invertides. Els pantalons originals eren blancs. En la temporada 1909-1910 es van introduir les franges verticals blaugranes i al voltant de 1913, els pantalons va passar a ser negres. Set anys després, serien blaus. I aquesta indumentària es va acabar convertint en la definitiva.

Els anys, les temporades i els canvis per adaptar-se als nous temps, a les modes, són el que han fet variar el gruix i el nombre de franges. Lleus matisos perquè la grada continuï químicament connectada, fusionada amb l'equip. El darrer canvi s'ha produït aquesta temporada, la 2005-06, quan els pantalons han abandonat el tradicional blau per l'atreuït grana.

FUTBOL CLUB BARCELONA

Oficines: Diputació, 254
BARCELONA

Jugat contra l'equip primari del Club *Real Madrid*
En el Camp de Chamartín
Arbitre *Jos. Rodríguez (col·legiat català)*
Jutges de línia
Gols

PARTIT De Campionat Espanyol
Amistós

"Copa de S. el Generalísimo"

Equip del	Categoria
<i>Madrid</i>	<i>1ª</i>
Equip del F. C. BARCELONA - Categoria 1ª	

Porter: *Miró*
Defenses: *Coronas - Argila*
Mitjos: *Argila - Argila - Argila*
Davanters: *Blanco, Alonso, Anden, Barroca*
Suplents: *Argila*
Capità En: *Argila*

Porter: *Miró*
Defenses: *Argila - Argila*
Mitjos: *Argila - Argila - Argila*
Davanters: *Argila, Argila, Argila, Argila, Argila*
Suplents: *Argila*
Capità En: *Argila*

RESULTAT: *11* gols en contra, per *1* gol a favor del F. C. BARCELONA

OBSERVACIONS: *Semifinal. Partit de "tornada" celebrat el 13 de juny del 1943. Partit que es caracteritza per la tensió i el nerviosisme dels jugadors i del públic.*

L'11-1 A CHAMARTÍN

LA HISTÒRIA D'UN ESCÀNDOL

■ TEXT: Carles Cascante | FOTO: Benvenrain

La temporada 1942-43 el Barça i el Reial Madrid jugaven la semifinal de la Copa del Generalíssim. El FC Barcelona s'havia imposat en l'anada, jugada a les Corts el 6 de juny del 1943, per 3 gols a 0. La tornada, condicionada per la pressió que el Barça va rebre, es va jugar una setmana després i es va convertir en tot un infern. Va acabar amb un 11 a 1. És el ja cèlebre "escàndol de Chamartín".

Fins al partit de tornada de la Copa de la temporada 1942-43, les relacions entre el Barça i el Reial Madrid havien estat bones. Però després d'aquesta eliminatòria es deteriorarien molt, degut sobretot a la gran quantitat de barbaritats que va publicar la premsa madrilenya de llavors. L'ambient del partit de tornada, que es va jugar el 13 de juny del 1943, es va escalfar com mai havia passat en el futbol espanyol.

Records del passat

L'11-1 de Chamartín va ser un matx sense història, com recorda més de seixanta anys després, Fernando Argila, porter suplent de Lluís Miró en aquell partit i únic supervivent de l'equip, a excepció de Marià Gonzalvo, que també estava en la convocatòria però que va viure els fets des de la graderia. Argila explica uns dels episodis més tristos per a la història del barcelonisme: "Recordo que el partit d'anada a les Corts va ser còmode. Malgrat això, una desafortunada crònica d'Eduardo Teus, en què va dir que el clàssic l'havia guanyat el públic separatista del Bar-

celona, va encendre els ànims del partit de tornada. El partit de Madrid s'havia polititzat massa, tant que vam sortir acovardits al camp. Fins i tot un caporal de la policia va entrar a la caseta de l'àrbitre. Sempre he cregut que la rivalitat esportiva s'ha de quedar en això, mai barrejar-ho amb la política com es va fer aleshores."

El Barça, tal com recorden Marià Gonzalvo i el propi Argila, es va limitar a no jugar, conscient de les conseqüències que podria patir si oposava la més mínima resistència. Tampoc obliden el comportament incívic del públic de Chamartín. De fet, Gonzalvo recorre a una expressió espontània per recordar la seva arribada a l'estadi: "Vam ser rebuts amb fusell i cartutxeres!" L'exmigcampista blaugrana també posa èmfasi en els xiulets que es lliuraven a tots i cadascun dels afeccionats quan acudien al camp madrileny: "Recordo perfectament com a tothom se li repartia un xiulet i com, minuts abans de començar el matx, la nostra àrea va quedar inundada de monedes de cinc i de deu cèntims que, per aquella època, deixaven de ser de curs legal."

Fernando Argila, rememorant l'11-1 de Chamartín amb imatges del seu pas pel Barça.

Cal recordar també que el president barcelonista, Enric Piñeyro, i altres dirigents del club van ser insultats, agredits i escopits a la mateixa tribuna del camp. El president, un home afí al franquisme que havia estat nomenat per decisió de les autoritats del règim, va presentar la dimissió irrevocable després del partit. Arran d'aquest fet, les relacions entre ambdós clubs van quedar seriosament deteriorades. I això que el mateix president del FC Barcelona, sabent que s'estava preparant una emboscada a Chamartín, va fer publicar un manifest dirigit al Reial Madrid i als seus seguidors en què demanava que el partit i les relacions entre els dos clubs fossin cordials, com havien estat sempre fins aquell dia. Malgrat les bones intencions del president blaugrana, allò ja no hi havia qui ho aturés. Després del 3-0 del Barça al primer partit, diversos periodistes de l'època, com Juan Depor-

Una calumniosa campanya de premsa va escalfar el partit de Madrid, on es va coaccionar els jugadors del Barça

tista –cap de premsa de la Delegació Nacional d'Esports– o Rienzi van llançar, des de les pàgines d'*ABC* i *Madrid*, respectivament, tota mena d'agressions verbals entre les què destacaven l'èmfasi sobre la possible il·legalitat dels gols barcelonistes i l'actitud "inqualificable" del públic barceloní. A més, el madrileny Eduardo Teus, del diari *Ya*, va promoure una intensa i calumniosa campanya de premsa contra el Barça i la seva afició "separatista", manifestant que en el partit jugat a les Corts els jugadors madridistes havien estat insultats i maltractats pel públic. Teus deia infàmies tan greus com "¡Ah, si Chamartín ayudase el domingo como la 'cazuela hirviente' de Les Corts... no deseamos más que el

mismo apasionante e igual encendido aliento que atronaba bajando de las empinadas gradearías... del ambiente apasionado y coaccionador que tuvo el Barcelona... ¿Cuándo será posible esto en Madrid?"

El martiri de la tornada

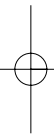
Amb aquesta lectura tan galdosa que feia la premsa de Madrid, es podia preveure un partit de tornada gens còmode. I així va ser. Abans de començar el matx, el director general de Seguretat va entrar al vestidor blaugrana amb la finalitat de coaccionar els jugadors. També havia passat per la caseta de l'àrbitre, Celestino Rodríguez, que va advertir els barcelonistes que

no pensava tolerar cap incident, com recordaven els exjugadors Francesc Calvet i Josep Vallé en una entrevista concedida a *La Vanguardia* el 7 de maig del 2000. Tots dos explicaven com havien sortit d'atemorits al terreny de joc i que l'equip, després d'encaixar vuit gols a la primera part i haver viscut un infern en els primers 45 minuts, estava decidit a no tornar al camp a la represa. Però va ser només un pensament, ja que les amenaces, al descans, d'un coronel de l'exercit al descans van fer que decidissin tornar al terreny de joc. Calvet i Valle recordaven que "no estaven els temps per segons quines bromes. Però només desitjàvem que allò acabés. Quant abans millor." ■

La crònica de Samaranch

Un detall més que ajuda a contextualitzar aquest resultat va ser la crònica que va fer l'expressident del COI, Juan Antonio Samaranch, llavors periodista del diari del Movimiento *La Prensa*: "¡11-1! Con un 3-0 a su favor en la ida está eliminado el equipo que más posibilidades tenía para llegar al título de campeón de España. No se martiricen pensando las causas de estos hechos los incondicionales del Barcelona. Es un buen consejo. No hay que buscar culpables porque no los hay en el equipo. Ya hemos dicho que el Barcelona no jugó ni bien ni mal. No existió. (...) Pero esto ha sucedido a costa de perder Madrid y el Madrid aquella fama de caballerosidad de que tanto y tantas veces nos hablaban esos cronistas de gran renombre y prestigio, que más bien en lugar de frenar los ánimos como era su obligación han sido los que han inducido a crear el estado de ánimo para superar el 3-0 favorable al Barcelona con un resultado y una descortesía mucho mayores (...)." A conseqüència d'aquell article, Samaranch no va poder continuar escrivint a la premsa.

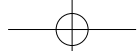

CONSIDERACIONS SOBRE L'ESCUT DEL BARÇA

La primera imatge gràfica que s'associa al FC Barcelona és el seu escut, que representa els principals trets identificatius de l'entitat. Armand de Fluvià, assessor d'Heràldica i Genealogia de Catalunya, ha fet per a la REVISTA BARÇA un estudi heràldic sobre aquest escut, que al 2002 va ser sotmès a l'últim procés de racionalització i adaptació a les noves necessitats.

■ TEXT: Armand de Fluvià, assessor d'Heràldica i Genealogia de Catalunya. | FOTOS: Arxiu FCB / Bevenrain

Les primeres armories que va tenir el Barça

daten del 1899. Són les mateixes que té la ciutat de Barcelona, però incorrectament representades. És un escut caironat quarterat, que porta la creu de gules (vermella), dita de Sant Jordi, sobre un camper d'argent (blanc) al primer i el quart quarter i dos pals (no quatre, com seria el correcte) de gules (vermells) dins un camper (fons) d'or (groc). Per timbre porta una corona de duc (que tampoc és correcta) amb la cimera de la rata pinyada, i dues branques com element extern, una de llorer i una altra de palmera.

No serà fins a l'any 1910, que el més important club de futbol de Catalunya es va dotar d'un escut propi, que és el mateix que l'actual, amb molt lleugeres variacions a través dels anys.

Es tracta d'un escut d'una forma que podríem dir que és una variant de l'escut anomenat polonès i de l'anomenat carlí, ambdós cordiformes, amb una mena de tres semicercles còncaus a la part superior.

El seu actual blasonament (descripció) és el següent: escut semipartit i truncat:

- 1r d'argent, una creu plena de gules (la creu dita de Sant Jordi, senyal propi de la ciutat de Barcelona).

Des del punt de vista de l'heràldica, l'escut del FC Barcelona té algunes incorreccions

- 2n d'or, quatre pals de gules (que és el senyal dels nostres sobirans, els comtes-reis, que també forma part de l'escut de Barcelona).
- 3r d'atzur (blau), tres pals de gules (que és el senyal propi del club); ressaltant sobre aquesta partició, una pilota de futbol marró; i ressaltant sobre el tot de l'escut, una faixa d'or amb les lletres –separades per un punt– F. C. B. de sable (negre).

Evolució històrica de l'escut del FC Barcelona			
1899-1910	Escut de la ciutat amb branques	1910-1939	Primer escut oficial amb forma d'olla
1939-1949	Les inicials són C.F.B. i la senyera és de 2 pals	1949-1974	Es recuperen els quatre pals de la senyera
1974-2002	Les inicials tornen a ser F.C.B.	2002-...	Línies més estilitzades i inicials sense punts

Des del punt de vista de l'heràldica, l'escut té algunes incorreccions. La pilota hauria de ser d'or (groc), com ja havia estat anteriorment a l'escut, perquè la color (en heràldica és un mot femení) marró no existeix.

Els tres pals vermells sobre un camper blau conculquen la primera regla de la ciència heràldica que mana no posar mai metall (or i argent) sobre metall ni color (gules, atzur, sino-

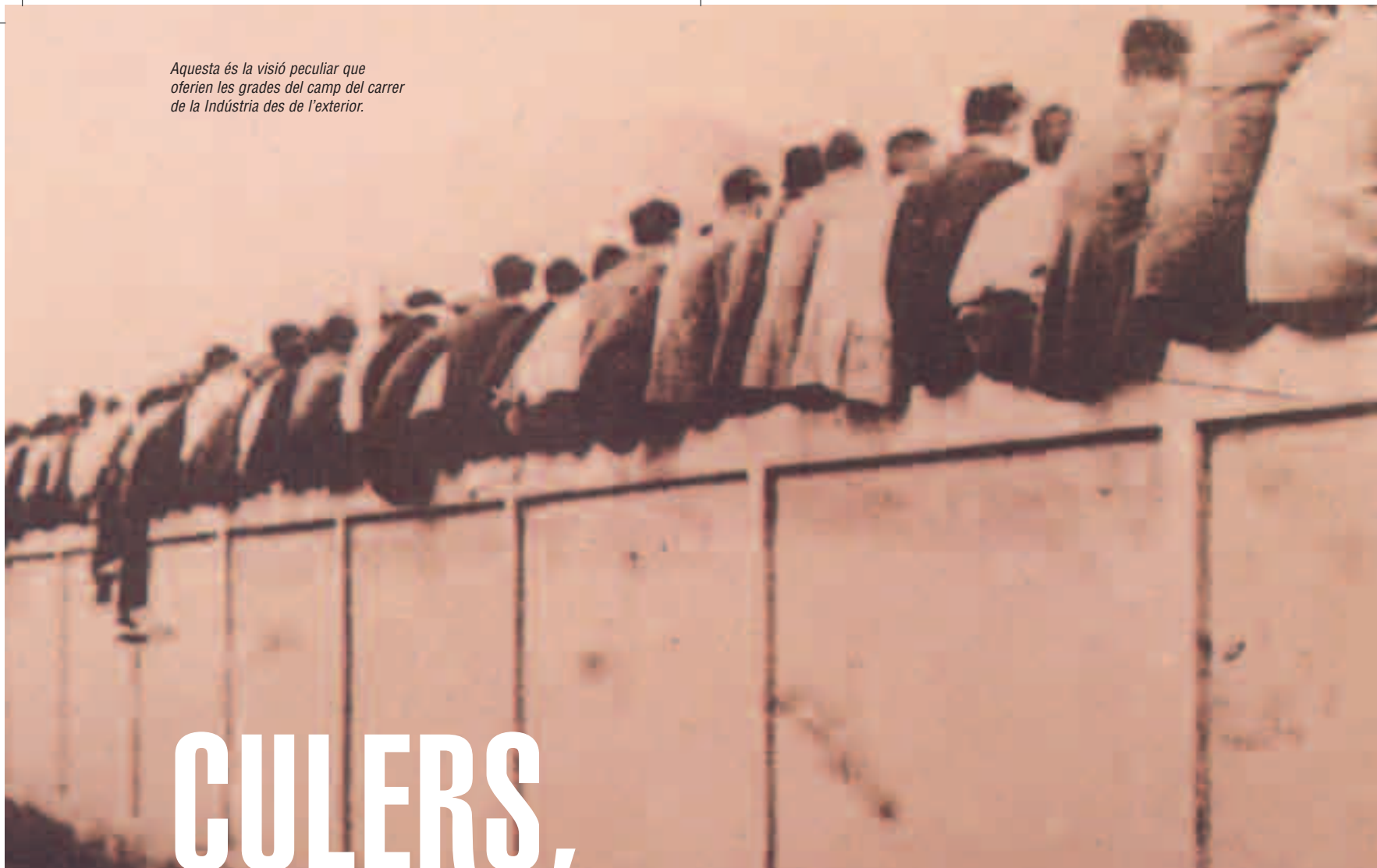
ple, sable i porpra) sobre color. Ara bé, hi ha dos esmalts que són neutres (tan poden anar amb metall com amb color) i són el sable i el porpra, que és una color entre el morat, el violeta i el lila, que podríem identificar amb el famós "grana" de l'equip "blau-grana".

D'altra banda, estèticament, pagaria la pena que la creu de Sant Jordi tingués el mateix gruix que els quatre pals ■

L'origen de l'escut

L'origen de l'escut blaugrana es remunta a l'any 1910. Al febrer d'aquell any la Junta de Joan Gamper va endegar un concurs obert a tots els socis per decidir-ne el format. Aquesta versió l'explica el periodista Daniel Carbó en el seu llibre *Historial del FC Barcelona (1899-1924)*: "...El projecte fou d'Un soci, el qual cedí el premi que li pertocava al dibuix més immediat en mèrits, que resultà ésser d'en Francisco Bru". D'entre tots els dibuixos presentats es va escollir la forma i els símbols de l'escut que avui tothom coneix. La junta decideix acordar aquest escut dos anys després que Gamper accedís a la presidència de l'entitat amb la voluntat d'apropar-se als sectors més dinàmics del catalanisme. Per cert, el guanyador del concurs (el misteriós "soci") en realitat no va ser cap altre que el jove Carles Comamala, que va jugar al Barça entre 1903 i 1912 i que a més d'estudiar medicina era un gran dibuixant. TEXT: Xavier Catalán

Aquesta és la visió peculiar que oferien les grades del camp del carrer de la Indústria des de l'exterior.

CULERS, LA IDENTITAT COM A BARCELONISTES

Els seguidors de molts equips de futbol tenen un apel·latiu per a identificar-se. Hi han conviscut, hi conviuen i hi conviuran per sempre més. Lleons, els aficionats de l'Athletic Club; merengues, els del Reial Madrid; matalassers, els de l'Atlètic de Madrid; periquitos, els de l'Espanyol; i *culers*, els del FC Barcelona. Per què aquest apel·latiu? Quin és l'origen de *culers*?

■ TEXT: Xavier Catalán | FOTOS: Arxiu FCB

Barcelonistes, blaugranes, culers. Amb aquestes tres paraules són coneguts els aficionats del FC Barcelona. Però potser *culer* és el mot més utilitzat per definir-se com a aficionat del nostre club. I també el més popular. Qui no ha anat mai a qualsevol indret del país, o de fora de Catalunya, o fins i tot de la resta del món i no ha utilitzat la paraula *culer* per a identificar-se com a seguidor del Barça? És més, les expressions “tú també ets culer?” o “jo també sóc culer” són les més utilitzades quan dos aficionats donen a conèixer el seu barcelonisme.

Sí bé no hi ha cap documentació escrita sobre el seu origen, existeixen dues versions per explicar l'origen del mot *culers*. La més acceptada pels historiadors i que ha estat recollida en diversos llibres d'història del club és per la peculiar visió que oferien les grades del camp del carrer de la Indústria des de l'exte-

rior. Ens remuntem a l'any 1909. El 14 de març d'aquell any, es va inaugurar aquell camp amb la disputa del partit corresponent al Campionat de Catalunya entre el FC Barcelona i el Català, que va acabar amb empat a dos gols. El camp del carrer de la Indústria, conegut popularment per *l'Escopidora*, va ser el primer terreny de joc propietat del FC Barcelona. Estava situat a l'actual carrer de París (l'antic carrer de la Indústria), entre els carrers d'Urgell i de Villarroel. Considerat el millor de la ciutat, la seva capacitat era de sis mil espectadors. Comptava amb una tri-

buna de dos pisos i un mur que envoltava el terreny de joc. I és a través d'aquesta petita paret que feia la funció de grades d'on neix el mot *culers*, donat que des del carrer s'apreciava aquesta tàpia sobre la qual sobresortien, en filera, els culs dels aficionats barcelonistes. Avui dia l'acceptació d'aquest mot és universal, tant entre els seguidors com els detractors de l'equip blaugrana, però es podria deduir que en un principi el mot *culer* va tenir una connotació pejorativa que amb el pas del temps va anar perdent.

La segona versió sobre la procedència d'aquest

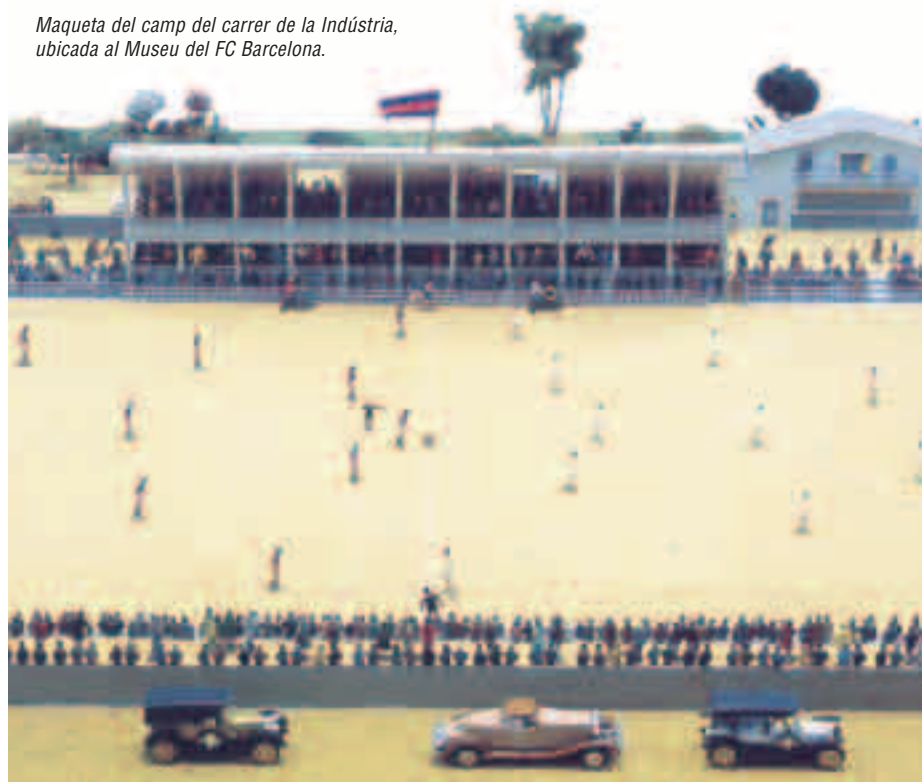
La versió més acceptada per explicar l'origen de 'culers' és per la visió que oferien les grades del camp del carrer de la Indústria, on sobresortien els culs dels aficionats

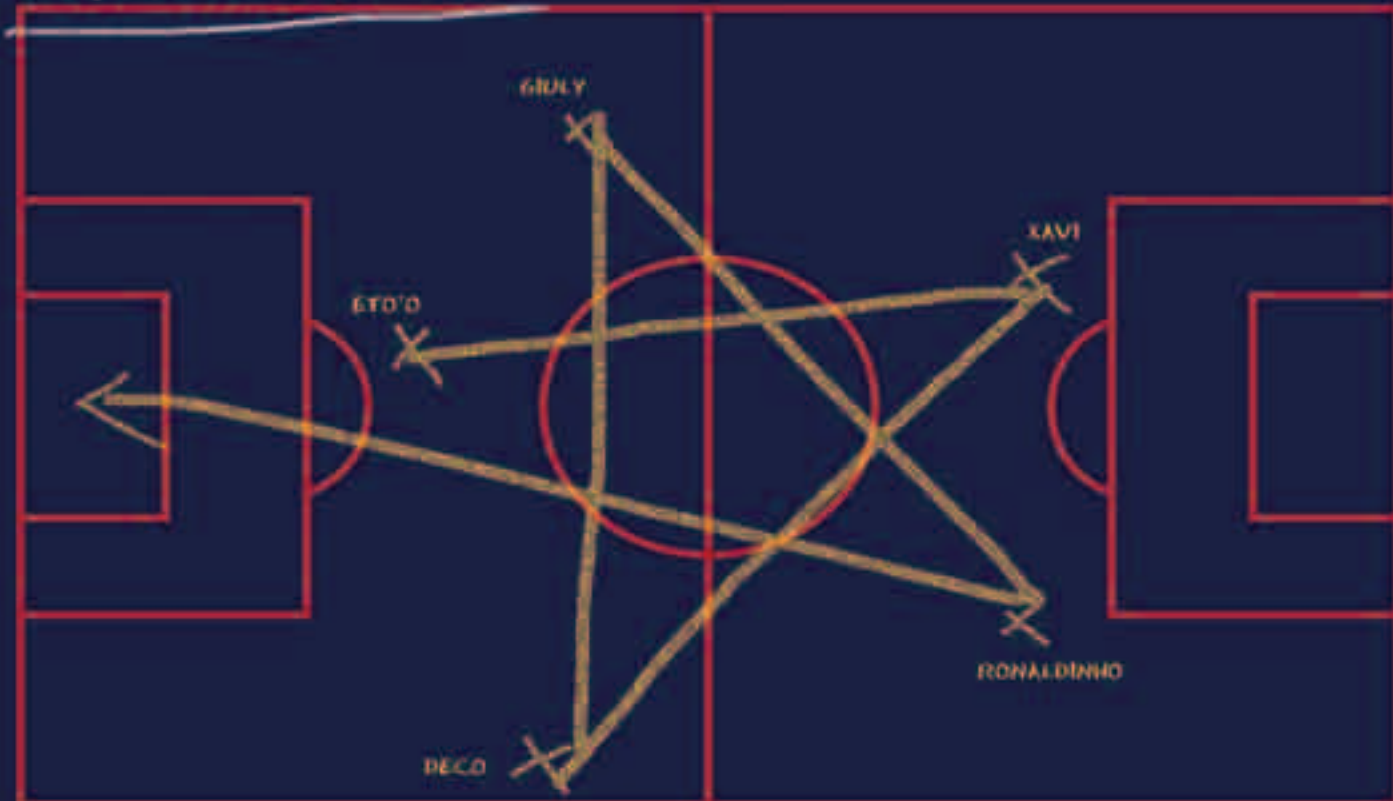
**L'altra teoria fa referència a
què el camp del carrer de la
Indústria es va construir
sobre un antic terreny de cols**

apel·latiu fa referència també al camp del carrer de la Indústria. Es diu que aquest terreny de joc es va construir sobre un antic camp de cols i que la gent associava als qui utilitzaven aquest camp amb el nom de colers. La paraula *colers* va derivar amb el temps cap a *culers*. Aquesta interpretació, però, sembla prou forçada i és, amb gairebé seguretat, errònia. Com hem dit, no existeix cap document per poder certificar l'origen de la paraula. És més una tradició oral que ha anat perdurant al llarg dels anys i que mai s'oblidarà. Amb tot, tothom dóna per bona la primera versió que fa referència als murs que envoltaven el camp del carrer de la Indústria. De fet, les imatges de les grades amb el públic assegut a les parets són prou aclaridores ■

Maqueta del camp del carrer de la Indústria, ubicada al Museu del FC Barcelona.

TÀCTICA FCB

PATROCINADOR OFICIAL DEL
FUTBOL CLUB BARCELONA

EL CAMP NOU, EXEMPLE D'ESPORTIVITAT

Els socis i aficionats barcelonistes ja van reconèixer, l'any 1980, la gran actuació d'un jugador del Reial Madrid, Laurie Cunningham, malgrat l'eterna rivalitat que han mantingut històricament els dos equips.

■ TEXT: Toni Ruiz | FOTOS: Arxiu SPORT / Arxiu FCB

El passat 19 de novembre els homes de Frank Rijkaard s'imposaven al Reial Madrid al Santiago Bernabéu per 0 a 3, amb tota una exhibició de joc rubricada amb dos gols de Ronaldinho i un d'Eto'o. L'actuació del brasiler va merèixer grans elogis i fins i tot el reconeixement del públic que omplia les graderies de l'estadi madrileny. Des d'alguns sectors es va arribar a dir que una reacció així seria impensable al Camp Nou. O faltaven a la veritat o els hi mancava memòria històrica.

El 10 de febrer de l'any 1980 es van enfrontar al Camp Nou el Barça que aleshores dirigia Quimet Rifé, amb el Reial Madrid de Vujadin Boskov. L'equip madrileny es va imposar per 0 gols a 2 i l'actuació d'un extrem anglès d'origen jamaicà, de nom Laurie Cunning-

ham, va merèixer el reconeixement i els aplaudiments del públic del Camp Nou.

Aquell va ser un partit marcat per la trobada que havien protagonitzat hores abans l'aleshores president de la Generalitat, Josep Tarradellas, i els presidents dels dos equips, Josep Lluís Núñez i Luís de Carlos. L'objectiu d'aquella reunió, impulsada pel president Tarradellas, era apropar unes posicions que semblaven irreconciliables després de mesos de dur enfrontament per les actuacions arbitrals.

Diferents situacions

A nivell esportiu els dos equips arribaven a aquell partit marcats per circumstàncies diferents. El Reial Madrid, amb 28 punts, es disputava amb la Reial Societat el liderat del campionat.

LA FITXA TÈCNICA

Camp Nou - 10 de febrer del 1980

FC Barcelona: Artola, Zuviria, Migueli, Olmo, Serrat, Rubio, Simonsen, Sánchez (Landáburu), Roberto Dinamita, Asensi i Carrasco. *Entrenador:* Joaquim Rifé

Reial Madrid: García Remón, San José (Sabido), Camacho, Pirri, Benito, Del Bosque, Juanito (Roberto M.), Ángel, Santillana, García Hernández i Cunningham. *Entrenador:* Vujadin Boskov

Gols: 0-1. Minut 61. García Hernández
0-2. Minut 63. Santillana

Àrbitre: Fandos Hernández

Zuviría: “Em vaig assabentar dels aplaudiments pels diaris”

“Aquella nit em va tocar marcar Cunningham però no hi havia manera d’aturar-lo. Li va sortir tot rodó. Ni jo, ni Migueli, no hi havia forma, estava rapidíssim. Amb l’amargor que portava al camp no vaig adonar-me de la reacció dels aficionats. Em vaig assabentar dels aplaudiments del públic pels diaris de l’endemà, perquè la televisió només va donar els gols. Puc dir que va ser l’única nit de la meua vida que no vaig poder dormir després d’un partit. Fins a aquell moment la trajectòria de Cunningham al Madrid no feia suposar ni molt menys una actuació com aquella. Va ser una sorpresa per a tothom. Després d’aquell partit vaig seguir-lo amb atenció i mai més va jugar com aquella nit a l’estadi. Crec que els aplaudiments del públic tenien un doble objectiu, d’una part, reconèixer el mèrit del rival i, d’una altra, protestar per la derrota i pel joc del seu equip.”

Rafael Dalmacio Zuviría,
Jugador del FC Barcelona (1977-82).

El Barça, amb 19 punts i setè a la classificació, lluitava per no quedar fora de les places europees. Era el primer any del danès Allan Simonsen a Barcelona i feia unes setmanes que el brasiler Roberto Dinamita havia substituït l’austríac Hansi Krankl. Malgrat les diferències en la classificació, el partit va començar igualat de forces per l’empenta que demostraven els homes de Quimet Rifé. Amb empat a zero al marcador es va produir la jugada clau del partit, un penal comès per García Remón sobre el blaugrana Serrat que l’àrbitre Fandós Hernández va passar per alt. A partir d’aquell moment la superioritat madridista es va veure reflectida al marcador

L’actitud del públic, elogiada de manera unànime

L’endemà del partit la premsa va destacar la reacció del públic blaugrana. La crònica de *La Vanguardia*, signada per Alfonso Soteras, proclamava tres vencedors: el president Tarradellas, el Madrid, i el soci barcelonista, que “va saber ser elegant a l’ovacionar repetidament Cunningham com un reconeixement implícit de la superioritat madridista”. Emilio Pérez de Rozas, a *El Periódico*, parlava “d’una nova mostra de cavalleriesitat del Camp Nou” i relatava que, veient les genialitats del jamaicà, el públic havia recordat Cruyff. L’*AVUI*, en la crònica de Josep Playà, detallava que “els únics aplaudiments de la tarda foren per a Cunningham”.

El diari *Sport* titulava “Cunningham va admirar i va ser aplaudit” i definia la reacció dels aficionats com “una demostració d’esportivitat exemplar”. Josep Prats, actual director del diari, parlava aquell dia, en un article d’opinió, d’una “mostra d’objectivitat difícil d’aconseguir en partits d’alta tensió”. *Mundo Deportivo*, per la seva part, titulava la seva crònica “Cunningham, genial, va ser la figura i es va guanyar els aplaudiments”. El subtítol de la informació, signada per Celestino Martí Farreras, també era prou significatiu: “Les graderies del Camp Nou van ser un model d’objectivitat i... de resignació”. A Madrid també va quedar palesa la reacció del públic. El diari *Marca* ho destacava en la crònica del seu redactor José María Lorente: “l’actuació de Cunningham li ha valgut les millors ovacions del públic”.

amb els gols de García Hernández i Santillana i, sobretot, amb l’exhibició que com atleta i futbolista va oferir Laurie Cunningham. Va tornar bojos els seus marcadors amb els seus constants canvis de ritme, més propis d’un velocista que d’un jugador de futbol. Un cop acabat el partit, el mateix jugador va voler reconèixer davant dels periodistes el gest dels socis i aficionats blaugranes: “Quina afició!”, va exclamar. “Vull agrair la delicadesa que ha tingut amb mi l’afició barcelonista. Els aplaudiments que m’han dedicat demostren que són una gran afició i que, per sobre de tot, entén de futbol i d’esportivitat. Jugar en aquest estadi és un plaer”, va ma-

nifestar l’anglès. Un mes i mig després, Helenio Herrera tornava a ocupar la banqueta per redreçar la situació de l’equip. Tornava a ser cridat, vint anys després de la seva anterior etapa a la banqueta blaugrana, per evitar que l’equip quedés fora de les competicions europees per primera vegada en la seva història. Al final del campionat de lliga, el Madrid es proclamava campió, amb un punt d’avantatge sobre la Reial Societat, i el Barça aconseguia alçar-s’fins a la quarta plaça i assegurar la participació a la UEFA de la temporada següent. Tanmateix, en el seu palmarès, el Barça sumava una nova mostra de civisme i d’esportivitat ■

HISTÒRIA I HISTORIADORS

■ TEXT: REVISTA BARÇA | FOTOS: Bevenrain

Una institució centenària com el Barça té molta història per explicar. Molta història interna, de la vida social que s'hi ha viscut, però també molts aspectes sobre la transcendència que ha tingut el Barça en l'últim segle de la història de Catalunya. Sortosament, aquestes històries han trobat a autors interessats a treure la pols dels documents per explicar-les. Ara ens referirem a algunes d'elles, ja sigui perquè intenten parlar-nos de tota la història del club, ja sigui perquè són les darreres aportacions a l'estudi del fenomen blaugrana.

LES GRANS HISTÒRIES

Com passa sovint, els primers intents d'escriure la història d'una entitat parteixen dels que l'han viscuda i comencen a tenir la sensació que la seva experiència pren una certa transcendència social. En el cas del Barça aquest fet es produeix coincidint amb la celebració del 25è aniversari del club. Aleshores començava a ser evident la importància de l'entitat, precisament per la seva continuïtat històrica. Era el moment d'un periodista molt vinculat al club, Daniel Carbó, àlies *Correçuita*, que escrivia habitualment de futbol a *La Veu de Catalunya*. Carbó va fer un recull exhaustiu dels primers vint-i-cinc anys de la vida del club en el seu *Historial del FC Barcelona, 1899-1924*, que encara avui és una font per estudiar aquells anys llunyans. El següent intent de fer una nova història del club va anar a càrrec d'una persona directament vinculada amb la gestió del club. Albert Maluquer va fer la història del cinquantè aniversari, una efemèride celebrada en circumstàncies difícils. Tot i això, en la *Historia del Club de Fútbol Barcelona* (1949), Maluquer intentà precisament assenyalar el valor de la continuïtat de l'entitat, quan arribava a una majoria d'edat evident, però

les circumstàncies obligaven a parlar estrictament de la seva vida esportiva. Seguint la tradició de les commemoracions, el 75è aniversari va portar una nova revisió històrica. Tot i que no era una història lineal, la proposta del periodista esportiu Andreu Mercè Varela i de l'historiador de l'art Alexandre Cirici responia clarament a la voluntat de posar en comú la història del club i la de Catalunya, en uns anys en què s'estava produint la recuperació de la identificació catalanista del club. El títol era significatiu: *Més que un club. 75 anys del FC Barcelona* (1974).

Més endavant, i sense correspondre a cap commemoració, es va publicar la història més extensa que s'ha escrit sobre l'entitat. Obra de l'historiador i directiu Jaume Sobrequés, amb l'ajut d'alguns col·laboradors, era una ambiciosa *Història del FC Barcelona* (1993), formada per sis volums que van aportar alguns materials inèdits. Amb el Centenari a les portes es van publicar molts llibres de temàtica barcelonista, fins i tot col·leccions senceres, i un llibre oficial. De tot aquest material el que es pot considerar una història global de l'entitat es va publicar en un llibre dirigit pel periodista Ramon Barnils, amb diversos col·laboradors, titulat *Història crítica del Futbol Club Barcelona, 1899-1999* ■

LES APORTACIONS MÉS RECENTS

En els darrers anys la historiografia sobre el Barça està començant a produir un salt qualitatiu força notable. S'han començat a publicar estudis monogràfics que enriqueixen els nostres coneixements sobre la història del club, i sobretot que afermen o desmenteixen de manera sòlida el que a vegades eren només intuïcions o interpretacions més o menys arriscades. Si considerem com a més novedoses les publicacions aparegudes des de l'any 2000, després de l'eufòria editorial del Centenari, hem de destacar alguns títols de referència. Primer de tot els dos llibres escrits per Agustí Rodes sobre els primers anys de la vida del club, que aporten fonts inèdites en relació a aquells *sportmen* que van fundar el club, i especialment al seu principal inspirador, Joan Gamper. Són els volums *Els fundadors del FC Barcelona* (2000) i *Joan Gamper. Una vida entregada al FC Barcelona* (2001). També s'han publicat tres llibres que resulten fonamentals per a l'anàlisi del club en tres períodes històrics. Seguint la seva data d'aparició citem primer el llibre del periodista Jordi Badia, *Crònica del nuïisme* (2003), que estudia els vessants esportiu, econòmic, i cultural i polític de la llarga presidència de Josep Lluís Núñez, que coincidí amb fenòmens com la consolidació democràtica i autonòmica de Catalunya just en els anys en què el futbol europeu va viure una de les seves transformacions més grans.

En els últims anys s'han publicat estudis monogràfics que enriqueixen els coneixements sobre el club

La Guerra Civil i el franquisme

Posteriorment, va aparèixer el llibre de l'historiador Carles Santacana, *El Barça i el franquisme* (2005), que estudia el paper social i polític del club durant els darrers anys de la dictadura franquista, quan es va fer popular l'expressió que "el Barça és més que un club". I finalment, acaba d'arribar a les llibreries una altra monografia, obra de l'historiador Josep M. Solé i Sabaté i del periodista Jordi Finestres, *El Barça en guerra* (1936-1939), que ens explica la vida interna d'un club en ple procés revolucionari durant la Guerra Civil, la supervivència de l'entitat i la gira a Mèxic i els Estats Units, de manera que amplia i documenta amb escreix la vida del Barça en una etapa històrica especialment difícil ■

QUÈ HA PASSAT

■ TEXTOS: Xavier Catalán | FOTOS: FCB

Eto'o, millor jugador d'Àfrica

Samuel Eto'o va guanyar el premi al Millor Jugador d'Àfrica. El davanter del Barça va obtenir aquest premi per tercera vegada, una fita que mai no havia aconseguit ningú. El blaugrana va superar en la votació els jugadors del Chelsea Didier Drogba (Costa d'Ivori) i Michael Essien (Ghana). Amb aquest triplet de Millor Jugador d'Àfrica del 2003, 2004 i 2005, Samuel Eto'o supera les llegendes del futbol africà que només n'havien aconseguit dues. En aquest grup selecte hi ha Thomas N'kono (Camerun), George Weah (Libèria), Abedi Pele (Ghana), Nwanko Kanu (Nigèria) i El Hadji Diouf (el Senegal).

Campió de la Minicopa

L'equip infantil de bàsquet va revalidar el títol de la Minicopa, competició paral·lela disputada pels equips infantils dels mateixos clubs que van jugar la fase final de la Copa del Rei. A la final, disputada a Madrid, l'equip de Pedro Marhuenda va guanyar el Pamesa per 70 a 63. El blaugrana Michel Acosta, a més, va ser designat com el jugador més valuós de la competició.

Prenafeta, nou reforç del voleibol blaugrana

Cosme Prenafeta és l'últim reforç de l'equip de voleibol. Aquest jugador, que compta amb vuit Superligues al seu palmarès, es va incorporar a la plantilla barcelonista després d'haver anunciat que deixava el voleibol d'alta competició a finals de la darrera temporada, però s'ho va repensar després de rebre la proposta del Barça.

Ed Cota, nou base per al Winterthur FCB

Ed Cota és l'últim reforç del Winterthur FC Barcelona. El jugador nord-americà, que té 29 anys i fa 1'86 cm. d'alçada, és un base experimentat que destaca per les seves assistències i la seva gran visió de joc. Cota, que es va formar a la universitat de North Carolina, procedeix del Zalgiris Kaunas. La seva experiència és una garantia per cobrir la baixa del lesionat Milos Vujanic i compartir la posició de base amb Shammond Williams.

Quiñónez bat un rècord històric

Jackson Quiñónez va fer història en aconseguir el rècord dels 60 metres tanques amb un temps de 7'56 segons. L'atleta blaugrana, d'origen equatorià, va batre aquesta marca històrica, que ostentava Javier Moracho des de feia 22 anys, en els Campionats d'Espanya de pista coberta celebrats a Sant Sebastià. La delegació barcelonista va aconseguir un total d'onze medalles en aquests campionats.

➤ hi ha minuts inoblidables
segueix-los en el teu rellotge oficial

Viceroy et presenta el rellotge oficial del FCB: Caixa d'acer amb esfera negra, maquinària de quars amb cronògraf , calendari a les 3h, submergible fins a 100 metres (10ATM), corretja negra de poliuretà. Tot un equip.

FCBARCELONA

BARÇA₅

CAMP NOU 7/3

3/2006

FC BARCELONA - CHELSEA FC

Aquest any el Barça et farà volar

Volaràs d'alegria i d'emoció. Volaràs als partits de Lliga i als de la Champions League. Perquè amb el RACC, l'agència de viatges del Barça, viuràs una experiència inoblidable acompanyant el teu equip i compartint avió amb tots els jugadors. T'imagines un viatge millor? I a més tu, per ser soci del Barça, gaudiràs d'un 5 % de descompte.

I si vols gaudir del gran ambient culé en els desplaçaments de Lliga, ara pots formar part de la caravana del Barça. Segueix al teu equip en autobús i sent tota la passió de l'afició blaugrana.

Pren partit, viatja amb el Barça.

Places limitades.
Truca ara al 902 50 60 70 o entra a www.racc.es

100 anys de confiança

Homenatge a Demetrio Albertini

Dues generacions dels equips del FC Barcelona i de l'AC Milan van retre un emotiu homenatge a l'exjugador Demetrio Albertini a San Siro, en un acte organitzat pel club italià. El Dream Team i l'AC Milan dels anys 90 es van enfrontar a la primera part, que va acabar amb un 3 a 1. A la segona part, el conjunt de Rijkaard va superar l'equip d' Ancelotti mitjançant un gol de penal d'Eto'o. Amb aquest resultat de 3 a 2 va acabar el partit, la recaptació del qual va anar destinada completament a fins benèfics, a través de la Fundació del FC Barcelona, la Fondazione Milan i l'Opera San Francesco.

Mites del Barça

Mites del Barça, el nou llibre de Jordi Finestres, periodista especialitzat en temes esportius amb una reconeguda trajectòria en clau barcelonista, recull els moments màgics de la centenària història blaugrana, a més dels millors jugadors, partits i títols tant a nivell futbolístic com de la resta de seccions.

Eduard Pujol, nou director de Barça TV

Eduard Pujol va ser nomenat nou director de Barça TV, en substitució de Gemma Larrégola. Pujol, periodista, llicenciat en Ciències de la Informació per la Universitat Autònoma de Barcelona, exercia com a director de continguts del departament de comunicació del club, on es va incorporar el desembre del 2004 procedent del departament d'esports de Catalunya Ràdio.

La Caravana del Barça, una onada de barcelonisme

La 'Caravana del Barça', una iniciativa que ofereix als barcelonistes la possibilitat de desplaçar-se, d'una manera organitzada, a les ciutats més properes on jugui el seu equip, ha estat un gran èxit. València, Saragossa, Pamplona i Sant Sebastià van ser les ciutats on un gran nombre d'aficionats es van desplaçar en autocar per donar suport a l'equip de Rijkaard.

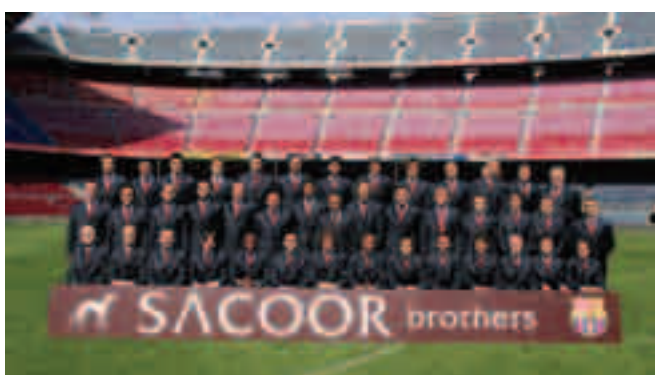
Cruyff apadrina a estudiants d'elit

Els primers esportistes d'elit que s'han graduat a l'acadèmia *Johan Cruyff Academics Internacional* van rebre de mans de Johan Cruyff els diplomes commemoratius d'un màster en gestió esportiva que, durant els últims mesos, s'ha desenvolupat a les instal·lacions del club, en col·laboració amb La Salle.

QUÈ HA PASSAT

Conferències contra el racisme

La UEFA, amb la col·laboració de l'Associació Futbol contra el Racisme a Europa (FARE) i el suport del FC Barcelona, va organitzar la segona edició del cicle de conferències Units contra el racisme, que va aplegar al voltant de 250 persones, representants de federacions, clubs de futbol i associacions de diferents països. Amb aquesta proposta es va fer un pas endavant en la lluita contra la discriminació racial o religiosa i els continus actes racistes que es poden observar a camps de futbol de tota Europa. Els actes, que van tenir lloc a les instal·lacions del club, van consistir en quatre seminaris centrats en el racisme a l'esport i les tres principals premisses per eradicar aquest problema van ser: unió, educació i acció.

Sacoor, el nou vestit oficial del club

El FC Barcelona va signar un contracte amb la companyia Sacoor Brothers com a col·laborador oficial del club amb l'exclusivitat en la categoria de Vestit Oficial del FC Barcelona. Aquest acord, vigent fins el 30 de juny del 2008, permet que Sacoor Brothers vesteixi els equips professionals de futbol, bàsquet, handbol i hoquei patins. A més, Sacoor oferirà als socis del FC Barcelona un descompte preferencial en la botiga que obrirà a Barcelona l'any 2007.

Kellogg's, nou proveïdor oficial del club

El FC Barcelona i Kellogg's van signar un acord mitjançant el qual aquesta companyia de cereals es va convertir en nou proveïdor oficial del club. Amb aquest acord, que té una vigència d'un any, la marca Barça estarà present a les campanyes comercials de Kellogg's mitjançant la seva marca Frosties. El contracte també contempla que Kellogg's subministri productes de cereals als residents de La Masia durant tot aquest any.

El Centre Comercial Glòries, nou col·laborador oficial del club

El Centre Comercial Glòries s'ha convertit en nou col·laborador oficial del club, a través d'un acord que té un any de durada. Glòries realitzarà accions de captació de socis del FC Barcelona, mentre que el club, per la seva part, promourà aquest centre amb accions comercials i amb la participació de jugadors del primer equip de futbol. Fruit d'aquest acord, el centre va acollir una exposició itinerant del Museu del FC Barcelona.

Conveni entre la Fundació FC Barcelona i l'Agrupació Barça Veterans

La Fundació FC Barcelona i l'Agrupació Barça Veterans van signar un conveni de col·laboració mitjançant el qual la Fundació del club garanteix suport organitzatiu i econòmic a l'Agrupació dels exjugadors blaugranes, amb la col·laboració d'Akasvayu, mecenes de la Fundació. La Fundació aportarà aquesta temporada 100.000 euros.

El FC Barcelona i “la Caixa”, amb els voluntaris

La Fundació FC Barcelona i la Fundació de “la Caixa” van signar un conveni que fomenta les accions de voluntariat en favor de col·lectius desfavorits, entre els que s’inclouen persones amb diferents tipus de discapacitat (ja sigui física, sensorial o psíquica), grups marginals o amb risc d’exclusió social, i també persones grans amb dependència. Acompanyar els grups en la visita a les instal·lacions esportives del club, guiar-los en la visita al Museu, visitar l’aprenentatge de les joves promeses de la Masia o assistir als partits de les diferents seccions del Barça són algunes de les activitats que realitzaran els voluntaris de “la Caixa”.

Classes de patinatge per a discapacitats psíquics

La Pista de Gel del FC Barcelona va ser l’escenari de diverses classes de patinatge per a discapacitats psíquics. El club va cedir les instal·lacions i el material necessari per fer aquestes classes, mentre que la Fundació Johan Cruyff va subvencionar els cursos, que formaven part d’un projecte de la Federació Catalana d’Esports per a Disminuïts Psíquics (ACELL).

La Fundació impulsarà centres de formació arreu del món

El conseller de Governació de la Generalitat, Joan Carretero, i el president Joan Laporta, van signar un conveni de col·laboració entre la Fundació FC Barcelona i l’Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD). Amb aquest acord, la Fundació del FC Barcelona impulsarà juntament amb l’ACCD la creació de centres de formació i de l’esport en països pobres amb la intenció de fomentar els valors de la solidaritat, el respecte i la inclusió social.

El Barça, amb la prevenció del consum de drogues

L’Agrupació Barça Veterans i la Fundació FC Barcelona van presentar el projecte Enganxa’t a l’Esport, una nova iniciativa per prevenir el consum de drogues i promoure la pràctica de l’esport. En aquest projecte, que té el suport del Departament de Salut de la Generalitat i la Secretaria General de l’Esport, l’exjugador Julio Alberto participa en diverses xerrades adreçades a escoles, instituts i escoles de futbol.

El club renova el seu acord amb National ATESA

El FC Barcelona ha renovat el seu contracte amb la companyia National Atesa com a Col·laborador Oficial del club en exclusiva per al sector de lloguer de vehicles. L’acord, prorrogat per dos anys més, tindrà vigència fins el 31 de desembre del 2007. El FC Barcelona gaudirà d’una flota de vehicles per a la secció de ciclisme i els socis del club també tindran descomptes preferencials en els productes i serveis de National ATESA.

PARLEM AMB... RAIMON CARRASCO I AZEMAR, EXPRESIDENT DEL FC BARCELONA

"TOTS ELS PRESIDENTS DEL BARÇA SÓN RESPECTABLES"

Raimon Carrasco i Azemar va ser president del FC Barcelona del desembre del 77 al juny del 78. Ara té 82 anys i conserva una imatge senyorívola. Cabells blancs, vestit impecable, honorable vitalitat i el carnet de soci del club, amb el número 469, a la cartera. Una experiència que serveix, entre d'altres coses, per repassar aspectes desconeguts del fitxatge de Johan Cruyff.

■ TEXT: Eduard Pujol | FOTOS: Bevenrain

La seva història blaugrana ve de lluny.

No t'ho creuràs. Em va fer soci del Barça el meu padrí, un espanyolista convençut, en Lluís Azemar, que va ser un històric de les juntes de l'Espanyol. Aquell carnet va ser un obsequi de Pasqua i, la veritat, em va costar.

Per què?

La família és la família i l'ofertament del padrí portava inclosa una tria: o el Barça o l'Espanyol. Em volia fer soci de l'equip que jo decidís i, és clar, jo era un nano i em feia por fer-li un lleig. El cert és que ho tenia tan clar que no me'n vaig saber estar. Ell ho va entendre.

I ves per on, i permeti'm fer un salt gegant en el temps, aquell nen que un any per Pasqua van fer soci del Barça, va acabar presidint l'entitat. Per molts, Raimon Carrasco és un ex-president desconegut.

Sí, ho sé. Jo vaig prendre el relleu del president Montal i el vaig cedir, després d'organitzar les eleccions del 78, a Josep Lluís Núñez. El seu va ser un mandat llarg, poc donat a mirar enrere, encara que fos molt poc enrere. M'explico, oi? Tot i això, tots els presidents del Barça són respectables. La perspectiva sempre és un element clarificador a l'hora de fer les valoracions que calgui, però qui ha ocupat la presidència es mereix tot el respecte dels socis. Només faltaria.

Amb mig any a la presidència del club n'hi ha prou per entendre la dimensió vastíssima del FC Barcelona, sobretot en l'àmbit simbòlic?

Sí, i més si abans has passat pel tràngol de ser-ne directiu. No et pots imaginar què vol dir això de 'ser directiu'! Ei, i no me'n queixo, eh. Només

vull que s'entengui que el directiu és un soci multiplicat per *k*, entès com un factor d'augment. Les alegries i els disgustos es viuen multiplicats. És molt curiós, i intens.

M'obliga a fer un joc senzill: el pitjor i el millor d'aquells anys a la directiva del Barça?

Ah! no en dubti. El record més dur va ser la nit d'en Guruceta a l'estadi. Per la impotència que va acompanyar aquella injustícia. I una alegria? La del dia que vaig celebrar els meus 50 anys. Miri, jo vaig néixer un 17 de febrer de 1924. Ara faci els números.

Què diu, ara! Vostè va fer 50 anys la nit del 0 a 5 al Bernabéu?

Sí, cinquanta, un cinc i un zero, el dia del 0 a 5 davant del Madrid. Va ser fantàstic.

Home, no tothom pot dir que ha fet anys i que en Cruyff li ha fet un regal com aquell. L'arribada de l'holandès va canviar tantes coses...

A vegades penso que va canviar el país i tot. Fixat en l'entorn socioeconòmic d'aquella operació. Va costar 90 milions de pessetes, les fronteres als futbolistes estrangers havien estat tancades durant molts anys i a l'hora de fer el pagament ens trobàvem que tot era nou i desconegut. En aquell moment jo era el director de Banca Catalana i havia de preparar l'operació. Vaig trucar el

Manel Ortínez, que era el president de l'IEEME (*Instituto Español de Moneda Extranjera*). Li vaig demanar com ho havia de fer i va tirar pel dret. Em va dir: 'Res, no t'hi escarrassis. Demana llicència d'importació de semovent'. I així és com el Cruyff va poder arribar al nostre futbol.

'Semovent'?

Sí, sí... (en Raimon Carrasco somriu, s'aixeca de la cadira, agafa el diccionari de la Llengua Catalana de les prestatgeries del despatx). A veure... 'Semovent': 'que es mou per si mateix'. Saps què vol dir això? Que el vam pagar amb llicència de bestiar.

Ho trobo molt planià. Ell que parlava 'd'homenots', també hauria pogut parlar de 'bestiassa' per referir-se a les qualitats extraordinàries de Johan Cruyff.

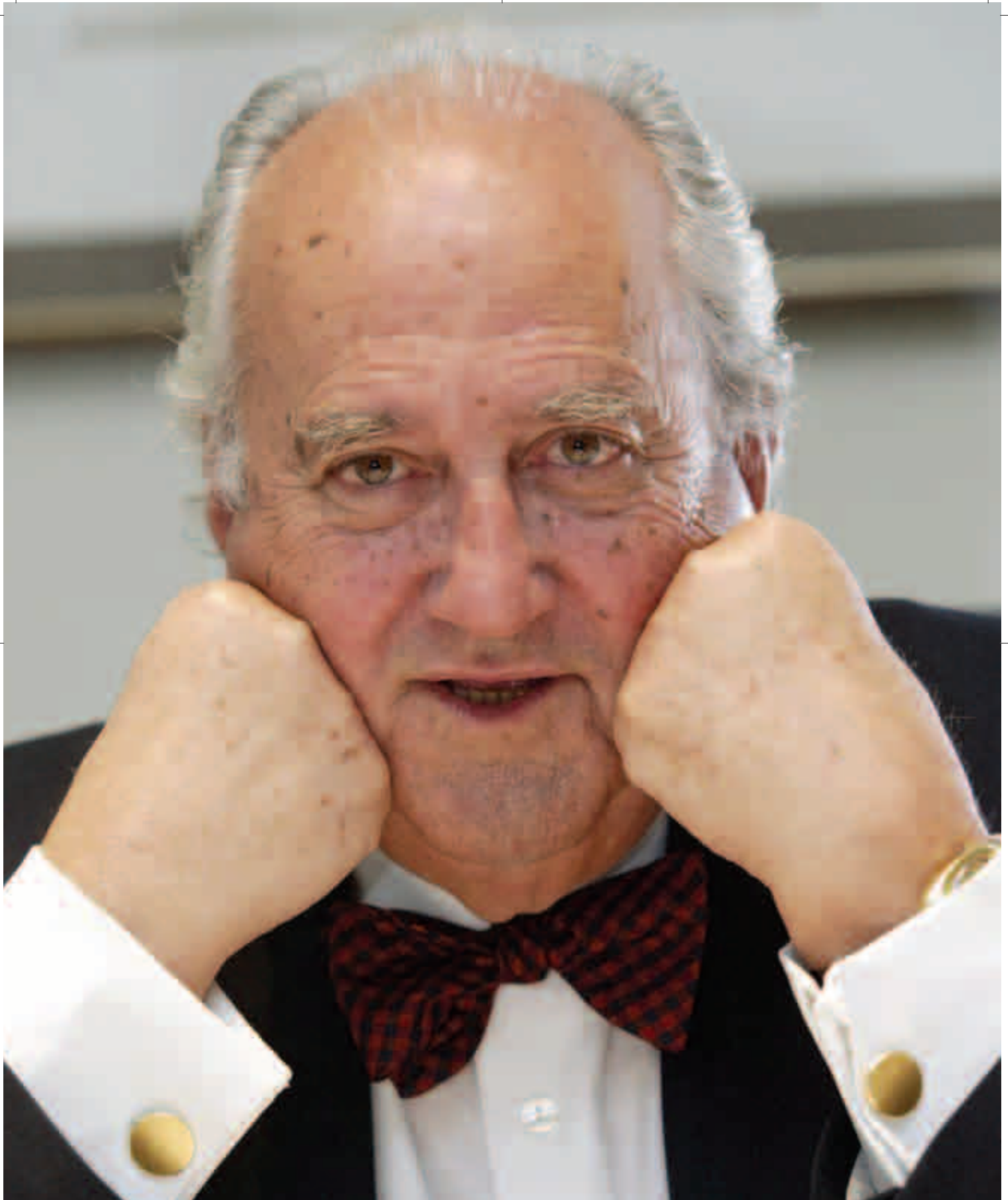
És que ho era. Va arribar que fregàvem el descens i vam guanyar la Lliga a Gijón. Va ser un any magnífic.

Aquell 73/74 es va guanyar el campionat de Lliga. En feia 14 que no es guanyava. El següent títol va ser de Copa, l'any 78.

Aquesta Copa sí que la recordo bé. Era quan vaig fer de president i la vam oferir a la Generalitat restablerta. Va ser el primer títol que el Barça va portar al president Tarradellas.

"El record més dur? La nit d'en Guruceta a l'estadi, per la injustícia i la impotència. El millor? Ah! El 0 a 5 al Bernabéu el dia que celebrava el meu 50è aniversari"

— Encerta amb la teva assegurança

No deixis passar aquesta oportunitat exclusiva **per als socis del Barça**.
Contracta ara una assegurança d'automòbil o llar amb Winterthur i gaudeix d'interessants avantatges.

Contacta avui mateix amb el teu assessor d'assegurances o truca al **902 42 40 45**.

FCBARCELONA

Patrocinador principal de la secció
de Bàsquet del FC Barcelona

— **winterthur**

www.winterthur.es

Un home que deia que Catalunya s'ho pot permetre tot, menys fer el ridícul. El Barça l'ha fet mai, el ridícul?

Si repassem la història a vol d'ocell, quedant-nos en l'estètica de les coses i dels marcadors, destaca aquell 11 a 1 amb el Madrid. Però sabent, com expliqueu en aquest número de la REVISTA BARÇA, que al darrera d'aquella derrota hi va haver de tot per part de l'autoritat del moment, em sembla que els barcelonistes hem de ser prudents a l'hora d'entendre i analitzar la nostra pròpia història.

Als últims mesos s'han presentat diversos treballs que parlen de la Junta de l'Agustí Montal. El reconeixement a aquella Junta s'està generalitzant.

No li negaré que els elogis són més reconfortants que les crítiques i el silenci o l'oblit. Però tinc la sensació que vam fer el que tocava. O millor, el que exigia la sensibilitat que és pròpia al club i allò que ens demanava la consciència. Érem un grup format per gent catalanista que va actuar escoltant què ens deia la nostra consciència. Per tant, elogis? Segurament més del compte, tot i que li ho admeto: vam ser conseqüents amb la idea del 'més que un club'.

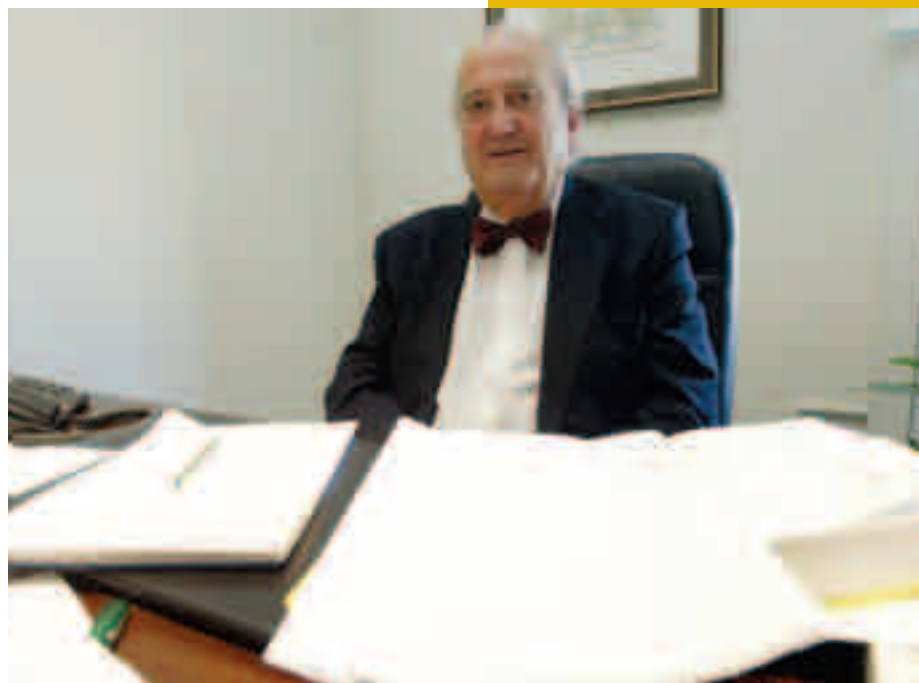
La celebració del 75è aniversari del FC Barcelona n'és l'exemple més clar, d'aquesta idea?

Sí. Ens vam encomanar al rigor del Francesc Sanuy, exconseller i, actualment, tertulià molt

brillant. El programa d'actes va ser molt reeixit, igual que el to i la solemnitat. El cartell de Joan Miró va ser l'altre gran encert perquè aquella obra manté vigent aquell esperit.

El seu mig any a la presidència del club, com s'ha de recordar?

Tinc la tranquil·litat d'haver servit a l'entitat. Li asseguro que a la meua edat puc parlar abastament de què vol dir la paraula 'servir'. Tinc la satisfacció d'haver-ho fet lleialment. ■

Reflexions per a la prudència madura

Raimon Carrasco és un habitual al futbol. Assegura que s'han de saber aprofitar els bons moments. Quan se li demana com veu la situació actual del FC Barcelona respon amb rapidesa, incisivament. Ho té clar: "Li faré una valoració que té poc a veure amb la conjuntura de la classificació. De fet, oblidí's de si portem 12 o 14 punts al segon classificat. El que hem de fer és aturar-nos en el present i adonar-nos que s'ha fet un miracle. La transformació econòmica, social i esportiva és extraordinària i si no hi ha cap desgràcia, en els anys a venir, vénen bons temps". Una resposta directa en què sorprèn el 'si no hi ha cap desgràcia' final. Aquest ex-president del Barça no ens deixa preguntar si aquesta expressió és la prova espontània del pessimisme secular que ha arrossegat el país i el barcelonisme. Abans fa un matis aclaridor: "S'equivoca si em vol parlar de desànim. El meu és un reflex de prudència, no pas de pessimisme. La gràcia del futbol és que, entre d'altres coses, és un joc. No ho oblidí mai". Raimon Carrasco presideix la Fundació Enciclopèdia Catalana. Fill de Manel Carrasco i Formiguera -dirigent destacat d'Unió Democràtica de Catalunya-, també ha estat vinculat a Òmnium Cultural, l'Orfeó Català i professionalment a Banca Catalana.

VETERANIA ENTRE VESTIDORS

Té el privilegi de conèixer i d'haver compartit moments bons i dolents amb tots els jugadors del primer equip de futbol del Barça des de fa 34 anys. Manuel Bustos és una institució al vestidor. Home discret, de poques paraules i respectuós, el senyor Bustos -com el coneix tothom- és, per sobre de tot, una persona entranyable. Amb els seus silencis i amb el seu somriure permanent, ha sabut fer-se un lloc en el cor de tots els que traspassen el santuari blindat del Camp Nou.

■ TEXT: José Manuel Lázaro | FOTOS: Bevenrain / Arxiu familiar Manuel Bustos

“Però qui sóc jo per sortir als papers?”.

Això es el primer que va dir Manuel Bustos quan la REVISTA BARÇA li va proposar protagonitzar l'espai *La Taquilla* d'aquest número del mes d'abril. La resposta era fàcil: “Porta 34 anys al club i el barcelonisme és present, passat i futur; té moltes coses per explicar”. Manuel Bustos és, a hores d'ara, el tercer empleat més veterà al club. Des de fa més de tres dècades, és el conserge que cada tarda controla el vestidor del primer equip de futbol al Camp Nou.

Va néixer a Castellar, província de Jaén. A l'any 1965, amb 18 anys, veient que les possibilitats de trobar feina eren ben poques al seu poble, va comptar amb l'ajut d'uns tiets, el Tomás i l'Encarna, que vivien a Barcelona, i que li van trobar una habitació per llogar i poder viure. Ràpidament va començar a treballar a la fàbrica d'embotits Viuda de Jaime Quintana, “al passatge de Centella 18-20 de Barcelona”, recita de memòria Bustos, com si no hagués passat el temps. Set anys després, al 1972, la seva vida va donar un gir inesperat. Una amiga de la seva tieta Encarna, la Juana, treballava al Camp Nou fent treballs de neteja. Qui va ser cuidador de la gespa del Camp Nou, el senyor Clariana, necessitava un ajudant i la Juana va recomanar-li el nebot de la seva amiga. Així va entrar a treballar al club.

Des d'aquell moment, el seu únic objectiu ha estat ajudar els demés. La jubilació d'un dels primers conserges del vestidor blaugrana, el Pere Cusola, va propiciar que li proposessin a Manuel Bustos cobrir el torn de

tarda com a conserge del vestidor blaugrana. I així fins avui. Cruyff, Rexach, Maradona, Sadurní, Schuster, Romário, Laudrup, Koeman, Ronaldinho, Eto'o i un inacabable nombre de jugadors del Barça estaven i estan obligats a dir “bona tarda, senyor Bustos” abans d'entrar al vestidor i canviar-se per entrenar. Un “bona tarda” que en ocasions acaba en una petita xerrada i un parell de bromes.

I és que Manuel Bustos les ha vistes de tots els colors a la zona de vestidors, que ha estat remodelada fins a sis vegades des que hi conviu Bustos. Les més importants, coincidint

Només una baixa laboral en 34 anys

Manuel Bustos només ha hagut d'abandonar forçosament el seu lloc de treball una vegada en 34 anys. Va ser a l'octubre del 2004 quan, mentre sortia de l'estadi, va fer un mal gest amb el peu baixant un esglaó. En un primer moment, no li va donar importància i va marxar cap a casa. Però quan va llevar-se al matí no podia ni posar el peu a terra. Manuel es va dirigir als Serveis Mèdics del club i allà li van detectar un esquinç al turmell i el trencament del dit petit del peu dret. El destí va voler que una lesió freqüent entre els futbolistes, amb els qui tracta dia rere dia, el tingués apartat “dels terrenys de joc” durant unes setmanes, concretament un mes. Ni tan sols una grip, un mal de cap o un simple mal de panxa han pogut amb Bustos en tots aquests anys. Va ser un mes lluny del seu lloc de treball, lluny del que més li agrada fer.

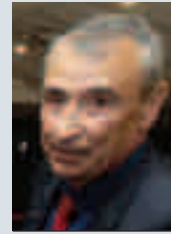

Manuel Bustos, en el vestíbul d'accés als vestidors del Camp Nou. A sota, sobre la gespa de l'estadi.

amb el Mundial d'Espanya al 1982 i, recentment, fa dos anys, amb l'arribada de la nova Junta directiva i la reorganització de la zona de premsa. Encara recorda el petit bar que es trobava just abans del túnel de vestidors, o les vuit o deu lliteres situades al costat de l'entrada i on alguns jugadors que vivien fora de Barcelona feien nit quan tornaven tard de jugar un partit de futbol. Era el cas per exemple de Sadurní, l'exporter del Barça, que vivia –i encara ho fa– a l'Arboç (Baix Penedès), a 60 quilòmetres de Barcelona. Bustos recorda com Sadurní i altres companys dormien al costat del vestidor per estar a primera hora del matí, puntuals, a l'entrenament. “Això ara és impensable, el futbol ha canviat molt, però malgrat això tinc l'honor de comptar amb l'estima de tots, perquè sempre els he respectat i m'han respectat”. I és que Bustos no recorda haver

tingut mai cap problema amb ningú. Quan va arribar a Barcelona, amb 18 anys, gairebé no coneixia el Barça. “Qui m'havia de dir que faria d'aquest club la meua vida!”, reflexiona. Perquè Manuel Bustos no entén una altra manera de viure que no estigui lligada a la família i al Barça. “Quan em jubili no penso tornar a Jaén. Porto molt temps a Catalunya, a Barcelona i al Barça, des que vaig arribar l'any 1965, i tinc clar que continuaré vivint en aquesta ciutat que m'ho ha donat tot”. La línia 5 del metro de Barcelona és el seu transport habitual i la parada de Collblanc la que el rep cada dia des de fa 34 anys per anar a la feina. Una feina que té molts moments de soledat però que Bustos fa amb molt de gust. Amb discreció i humilitat s'ha guanyat el cor de tothom. I és que Bustos és, per sobre de tot, una molt bona persona ■

SALVADOR SADURNÍ

Porter del FC Barcelona entre 1960 i 1976

Parlar de Bustos és parlar de quaranta anys enrera. En la meua època al primer equip, ell s'encarregava de tenir cura de la gespa del camp, d'aplanar-la després d'un partit. Recordo que moltes vegades li demanava que regués la zona de la porteria... Tinc molt present moments que vam viure plegats. En aquella època alguns jugadors que no teníem casa a Barcelona ens quedàvem a dinar per poder fer els entrenaments de la tarda. Bustos ens preparava les habitacions i els llits per poder fer la migdiada abans de l'entrenament i ens cridava per anar a entrenar; no ens fallava mai. Feia molts anys que no el veia i, un dia, vaig anar al Barça amb el meu nét per aconseguir els autògrafs d'alguns jugadors i vam coincidir. Ell estava assegut al portal de l'entrada dels vestidors del Barça i vam estar parlant i recordant amb molt d'estima els anys i moments que vam passar junts al club. Bustos és d'aquelles persones que no surten mai a la premsa, però que per a un club són imprescindibles. Ell ha estat un personatge a l'ombra, al darrera de la fama, però no per això ha estat menys important. Personalment, li tinc un gran afecte i un gran record.

LOUIS VAN GAAL

Entrenador del FC Barcelona 1997-2000 i 2002-2003

Han passat quatre anys des que vaig acabar la meua segona i última etapa com a director tècnic del FC Barcelona i recordo molt sovint detalls de la meua estada al club. Una de les persones que em ve al cap, amb molta freqüència, és Manuel Bustos. Durant els tres anys llargs que vaig conèixer amb ell, sempre va ser una persona entranyable per a mi. Quan arribava al vestidor sempre estava allà, amb un ampli somriure als llavis, disposat a transmetre la seva alegria als altres. Mai el vaig veure enfadat ni trist. Va tenir sempre un tracte molt cordial amb mi. I sempre es va comportar d'una manera que anava més enllà de les seves obligacions laborals. Quan l'equip havia perdut un partit i jo arribava al meu despatx amb cara de pocs amics, entre enfadat per la derrota i preocupat per trobar la fórmula perquè no tornéssim a repetir les errades que ens havien condemnat, sempre tractava d'animar-me i em donava el seu suport. Sé que és una persona noble, sana, sincera i responsable, que estima molt el club. No m'estranya que compleixi 35 anys com a treballador de l'entitat, perquè és un gran home.

El doctor Gil Rodas durant la prova analítica del test ALCAT.

LES ANALÍTQUES NUTRICIONALS

SERVEIS MÈDICS FC BARCELONA. COORDINADOR: Francesc Orenes
FOTO: Bevenrain

Els Serveis Mèdics del club han realitzat aquesta temporada el test ALCAT als jugadors del primer equip de futbol. Aquest control analític nutricional serveix per conèixer possibles intoleràncies dels esportistes envers alguns aliments i additius alimentaris, com els conservants o els colorants, que puguin afectar el seu rendiment esportiu.

Cada any, els nostres futbolistes es sotmeten a les corresponents proves analítiques de control per seguir el seu estat de salut i poder optimitzar al màxim el seu rendiment físic sobre el terreny de joc. Enguany, amb la col·laboració del Centre Immunològic de Catalunya (CIC) i d'Assistència Sanitària Col·legial, els Serveis Mèdics del club complementen aquestes proves analítiques habituals amb altres proves addicionals com són el test ALCAT i les analítiques CIC-Omega Rate i la CIC-Oxifast.

Test ALCAT

El test ALCAT és una prova biològica que es realitza a partir d'una simple analítica de sang. Aquesta anàlisi nutricional serveix per

RÀNKING D'INTOLERÀNCIA ALIMENTÀRIA A L'ESTAT ESPANYOL

Fruites	17%
Fruits Secs	15%
Llet i Ous	14%
Verdures	10%
Peix	9%
Marisc	8%
Llegums	8%
Cereals	5%
Altres	18%

Font: Centre Immunològic de Catalunya (CIC)

conèixer possibles intoleràncies dels jugadors amb determinats aliments, dins d'un ventall d'entre 100 aliments, així com les intoleràncies a una vintena d'additius alimentaris i que poden afectar el rendiment de l'esportista.

Qualsevol persona pot patir alguna intolerància a determinats aliments i els efectes es poden manifestar lentament i sense que se'n sigui conscient. El test ALCAT tipifica els aliments que l'esportista no acaba de metabolitzar bé i que poden ser causa de diferents patologies com problemes respiratoris, afectacions cròniques de tipus muscular, problemes cutanis o migranyes, entre d'altres.

Els resultats d'aquest test serveixen de pauta als nostres metges per ajudar a personalitzar les dietes i les pautes alimentàries dels futbolistes. Aquest test és una prova innovadora a l'Estat espanyol però ja s'aplica als Estats Units des de fa uns anys.

Tot i que els aliments poden reaccionar de manera diferent segons el propi sistema immunològic de cada persona, els que presenten més reaccions d'intolerància alimentà-

ria són la fruita, determinats fruits secs, la llet i els ous, les verdures, el peix, el marisc, els llegums i els cereals. Els additius alimentaris com els conservants, els colorants o els aromatitzants també poden causar problemes d'intolerància.

Analítica CIC-Omega Rate i CIC-Oxifast

D'altra banda, el club també realitza dues analítiques addicionals anomenades CIC-Omega Rate i CIC-Oxifast. La primera determina la relació entre els àcids grassos Omega 3 i Omega 6 i identifica els riscos cardiovasculars i els estats nutricionals deficitaris. L'equilibri entre aquests àcids preveu els dolors articulars, els processos inflamatoris i accelera el procés de recuperació. En segon terme, l'analítica CIC-Oxifast permet conèixer l'estat d'estrès oxidatiu i el nivell d'antioxidants que genera el cos de l'esportista. Aquest estrès pot provocar canvis fisiològics i bioquímics perjudicials per a l'esportista i els resultats d'aquesta prova ajuden a corregir hàbits amb dietes personalitzades i suplementes antioxidants ■

Centre Immunològic de Catalunya

Per realitzar aquestes analítiques nutricionals (test ALCAT, CIC-Omega Rate i CIC-Oxifast) el club va comptar amb la col·laboració del Centre Immunològic de Catalunya (CIC) i d'Assistència Sanitària Col·legial, proveïdor mèdic oficial del club. El CIC és un centre de serveis d'anàlisis clíniques amb més de 20 anys d'experiència en el seu sector i ha estat el laboratori proveïdor de les analítiques realitzades al primer equip de futbol el passat mes de gener. Aquest centre, que va realitzar el corresponent estudi complet amb la supervisió dels Serveis Mèdics del club i del doctor Francesc Prats, director científic, es dedica exclusivament a dur a terme analítiques especials en diferents àrees mèdiques i compta amb un ampli equip de professionals. El CIC també treballa amb la millor infraestructura i tecnologia per oferir uns resultats contrastats i de qualitat.

Assistència Sanitària Col·legial

LA MILLOR ASSISTÈNCIA DE LA TEVA VIDA

Necessites una mà? En tens deu mil

Assistència Sanitària Col·legial és actualment l'entitat líder a Catalunya. Comptem amb **5.000 metges** preparats per a ajudar-te sempre que ens necessitis. Ja són **gairebé 50 anys** preocupant-nos pel teu benestar, amb més de **50 centres sanitaris** concertats, el nostre **Hospital de Barcelona** i el **Centre Mèdic del Camp Nou**. I, per a la teva tranquil·litat, disposem del més complet **Servei d'Urgències Domiciliàries (SUD)**.

Tranquil, som aquí tots els que facin falta. Truca ara al 902 120 122.

PROVEÏDOR MÈDIC OFICIAL

VILASECA, DRETS AUDIOVISUALS

Una imatge val més que mil paraules? Segurament no sempre. Però hi ha imatges d'aquelles que queden gravades en la memòria de les persones de forma molt més duradora que cap discurs. Josep Lluís Vilaseca i Requena (soci número 12.949) és expert en dret audiovisual i d'entre les imatges que relaciona amb el Barça n'hi ha moltes que tenen a veure amb el Camp Nou.

■ TEXT: Antoni Aira | FOTOS: Bevenrain

“Amb el meu pare anàvem a la Lateral, a la V, a la segona fila del cobert; per això, quan plovia ens mullàvem i segons quins partits els havia de seguir amb les mans fent de visera per evitar el sol de mitja tarda que ens picava a la cara”, recorda. El seu pare, Josep Lluís Vilaseca i Guasch, va ser directiu del Barça en l'època del president Agustí Montal. Anys més tard també seria director general de l'esport de la Generalitat, motiu pel qual el jove Vilaseca va créixer en un ambient familiar que respirava barcelonisme i esport. El futbol proporciona moltes imatges per al

record, però un club com el Barça, que transcendeix molt de l'àmbit esportiu, també pot deixar records d'impacte que van més enllà del terreny de joc. Josep Lluís Vilaseca té al cap molts partits a l'estadi, però també, de forma especial, la capella ardent que s'hi va instal·lar en homenatge a un jugador del primer equip: “Crec que va ser el primer mort que vaig veure. Es tractava del defensa Benítez, que havia mort a Andorra per una intoxicació”. Com a bons records d'aquells anys té especialment present el primer partit de Johan Cruyff com a jugador a l'estadi. “Són

moltes les imatges perquè el Barça ens ha reportat moltes vivències positives”, assegura.

I una altra imatge de joventut que li ha quedat gravada és la d'Hugo Sotil esmorçant un bistec amb patates un dia a les set del matí: “Haviem jugat a València i ens havíem llevat d'hora per agafar l'avió a Manises. Tothom es limitava a enllestir amb els típics croissants i el cafè amb llet de primera hora, però recordo com si fos ara que em vaig quedar de pedra quan vaig veure en Sotil, a la barra del bar, menjant-se un bon bistec amb la seva guarnició. A aquelles hores!”. Segueix

TEST BLAUGRANA

Un desig complert des que és a la Junta: la nostra superioritat a la Lliga.

Un desig per complir durant aquest mandat: la Copa d'Europa i culminar l'acompliment del programa electoral de forma exemplar.

Una frase del Cant del Barça: una bandera ens agermana.

Un entrenador i un jugador de referència: Johan Cruyff, per la meva edat.

Una afició: el col·leccionisme i les maquetes.

Un racó del país per a desconnectar: la Cerdanya.

Un personatge històric: sempre he admirat Pau Casals i Joan Miró.

Un altre esport, a banda del futbol: l'esquí.

el Barça des de ben a prop, sobretot per la vinculació del seu pare amb el club, tot i que ara és quan l'ha començat a viure per dins. Professionalment, ja hi havia establert contacte en l'etapa del president Núñez, quan ell com a advocat de Televisió de Catalunya va ser un dels negociadors que van redactar els contractes de drets d'emissió dels partits del Barça.

L'experiència electoral

Al 2000 va formar part de la candidatura de Lluís Bassat, entre d'altres amb el mateix Joan Laporta. Més endavant, Vilaseca consideraria que havia contret un compromís moral amb Bassat i per això va repetir en la seva candidatura al 2003. Però l'amistat amb Laporta va continuar intacta i els objectius per redreçar la trajectòria del Barça estaven en total sintonia. Més enllà de la seva opció personal té clara una cosa: "El soci del Barça no es va equivocar." Després de les eleccions del 2003, als sis mesos de la presa de possessió de la nova Junta, el mateix Laporta el va cridar per incorporar-lo a la Fundació. Al desembre del 2005 va rebre una nova trucada del president,

"Recordo que, a l'aeroport de Manises, em vaig quedar de pedra en veure com a la barra del bar el Sotil esmorzava un bon bistec amb patates... A les set del matí!"

aquest cop per proposar-li que s'incorporés a la Junta. "Al Jan no li he pogut dir mai que no", diu. I va acceptar la proposta.

Vilaseca, advocat especialitzat en dret audiovisual assegura que "el Barça sempre ha estat ben posicionat en aquest sector" i adverteix que "els drets vigents del Barça daten del 1988, així que estem bé però hem de tenir present que el món audiovisual ha canviat molt i que hem de posar els fonaments per reposicionar-nos en condicions òptimes davant d'un nou context amb nous actors com la TDT i televisions com la Sexta". Vilaseca apunta que els èxits esportius ajuden a situar el club en una posició privilegiada i destaca que el Barça està amatent i que analitza molt acuradament la situació actual, sense perdre de vista que ara el club torna a estar de moda, "amb ju-

gadors mediàtics que fan un joc espectacular ahora que efectiu". En el món audiovisual que vivim avui en dia, amb la televisió com a mitjà rei, considera que res d'això no és poc: "El Barça actual ven i les televisions tenen molt d'interès en tot allò que hi té a veure". Admet que un dels grans reptes del Barça del present és saber posar en valor el club dins el món mediàtic. A això hi contribueix ara des de la Junta: "Hi aportem les nostres opinions respecte dels respectius àmbits de coneixement i de dedicació. Així, quan es parla de qüestions audiovisuals, se m'escolta i jo intento ajudar tot el que puc". Ara dedica hores al club i assegura que totes són en detriment de la família i dels companys del despatx DS Advocats i Economistes. Amb tot, reconeix que els altres li ho posen fàcil: "Si és pel Barça, es fa de tot!" ■

Hansi Krankl, en una imatge familiar a Barcelona, amb el seu fill i la seva dona Inge, a final dels anys setanta.

TOTS UNITS FENT FORÇA

■ TEXT: Vanessa Fornis | FOTOS: Europa Press / Arxiu FCB

Hi ha fets que demostren perquè el FC Barcelona és més que un club, i un cas viscut Hansi Krankl n'és un d'ells. Pocs dies abans de la final de Basilea (maig del 1979), el davanter austríac va tenir un accident de cotxe que va estar a punt de provocar la mort de la seva dona. Quan es va conèixer la notícia, centenars de barcelonistes es van bolcar a fer donacions de sang. Una mostra de solidaritat exemplar.

Hansi Krankl va arribar al FC Barcelona la temporada 1978-79 amb la difícil missió de substituir Johan Cruyff. Aquella campanya l'equip va fer un gran paper a Europa i, amb l'activa col·laboració del davanter austríac, el Barça es va plantar a la final de la Recopa, que es va jugar a Basilea, al vell estadi de Saint Jakobs. Dies abans de la final, però, Krankl va tenir l'ensurt més gran de la seva vida. La matinada del diumenge 6 de maig, tornant d'un partit de lliga

que el Barça havia jugat a l'estadi contra l'Espanyol (2-1), el jugador anava amb la seva esposa Inge Krankl als seients del darrera d'un Mini. En travessar la Diagonal a l'alçada del carrer d'Agustina Saragossa, el Mini del matrimoni Krankl va ser envestit per un Austin. La senyora Krankl va ser qui en va sortir més mal parada. Ràpidament, va ser traslladada al centre hospitalari més proper, la Clínica Corachán. Una de les primeres persones que van rebre aque-

lla notícia va ser el doctor González Adrio Martínez, que aleshores era el màxim responsable de traumatologia del FC Barcelona: "Quan vaig arribar a urgències, la senyora Krankl es trobava en un estat de xoc important. Externament semblava que no tenia res, però la seva pressió no deixava de disminuir. Després d'una primera exploració, se li va diagnosticar una ruptura del fetge. Ens trobàvem davant de la necessitat d'una operació dramàtica." El pas següent va ser tro-

L'accident de la dona de Krankl va mobilitzar tot el barcelonisme per fer donacions de sang

bar un cirurgià general, una tasca que, tenint en compte l'època –i l'hora–, no va ser gens senzilla. Per recomanació del propi González Adrio, es va escollir el doctor Sueiras. Junts van afrontar una intervenció que va durar més de set hores. “El problema principal és que tota la sang que li anàvem subministrant l'anava perdent”, recorda l'extraumatòleg del Barça.

Donació massiva de sang

Davant la necessitat de tenir prou sang per treballar al quiròfan, es va decidir fer una crida, a través del club i de la ràdio, perquè la gent s'apropés a la clínica a fer donacions. La resposta va ser espectacular. Centenars d'aficionats blaugranes no van dubtar a oferir el seu ajut. Se'n van donar entre deu i dotze litres. Al mateix temps, es produïa una allau de testimoniatges d'afecte i d'estimació, i mentre Inge Krankl es va estar ingressada les mostres de solidaritat no van deixar d'arribar. El barcelonisme es mantenia unit en cor i ànima a un dels seus jugadors més estimats. És precisament aquest fet el que ha quedat gravat a la memòria de Hansi Krankl, que 27 anys després se segueix emocionant amb el record d'aquells dies: “A l'hospital va venir moltíssima gent a donar sang. Van ajudar a salvar la meva dona. Encara conservo cartes del moment, de dones, d'homes i fins i tot de nens de Catalunya i d'arreu d'Espanya que van voler estar amb mi en aquell moment tan complicat. Des de llavors, porto el Barça i tota la gent de Catalunya al cor.”

Sentiment de gratitud

Al club, la mobilització va ser espectacular. Tothom, “des del president del club, fins a l'entrenador, passant pels meus companys o pel massatgista, l'Àngel Mur van estar al meu costat”, recorda Krankl. L'exjugador austríac es mostra molt agraït quan recorda el suport que va rebre en els dies més difícils de la seva vida: “La gent em va tractar amb tant d'amor que és impossible descriure totes aquelles mostres d'estima amb pa-

El jugador austríac, que se sent molt agraït de la reacció popular, assegura que des de llavors “porto el Barça i la gent de Catalunya al cor”

Krankl dóna les gràcies

“No sé com començar. He trigat molt a escriure aquestes ratlles. Primerament, m'agradaria donar les gràcies a totes les persones que en aquestes hores tan difícils m'han donat suport. El meu agraïment als metges, a les infermeres, al personal de la clínica i també al senyor i a la senyora Núñez, a Marisa i a Joan Gaspart, al senyor Casaus i a tots els directius. A tots els jugadors i el personal del FC Barcelona. Així mateix a les penyes barcelonistes, als socis i aficionats, als periodistes i fotògrafs, a tots els equips d'Espanya pels seus cablegrams i pel seu suport i també a alguns jugadors d'altres equips per les seves trucades.

Moltes gràcies també, molt expressament, a totes aquelles persones que donaren la seva sang a la meva esposa. El meu agraïment pels regals, els pastissos i per les flors. També, a tots els qui no he anomenat vull agrair-los de tot cor la seva ajuda. Si n'he oblidat algun, que em perdoni. Jo, personalment, donaré les gràcies a tots. Per acabar, m'agradaria indicar que mai no havia viscut fets semblants. Solament sóc un estranger, un austríac, però en aquestes hores d'angoixa he trobat la meva segona pàtria, que estimo tant com a la meva. Aquesta pàtria és Barcelona, Catalunya, Espanya. Estic orgullós de poder viure aquí. Ara més que mai lluitaré pels colors blaugrana esperant no defraudar aquesta gran afició. Estic contentíssim que tot hagi anat bé. Gràcies.”

Reproducció de la nota pública d'agraïment de Hansi Krankl (14 de maig de 1979).

raules. A més del club, molta gent de Catalunya es va bolcar amb la meva família, i sempre els hi estaré agraït.” Malgrat el pessimisme inicial, afortunadament tot va acabar bé: “Al final vam poder suturar el fetge i aturar l'hemorràgia”, explica el doctor González Adrio.

Com és lògic, la moral de Hansi Krankl durant els dies que la seva dona va estar ingressada era molt baixa. S'acostava la final de la Recopa i el tècnic del FC Barcelona, Joaquim Rifé, havia de preparar aquell partit sense la participació del 9. El jugador austríac es va incorporar al grup el 10 de maig, sis dies abans de la cita a Basilea. “Recordo que no estava massa animat ni preparat per jugar, però la insistència dels meus companys em va donar força”, comenta Krankl. Mentre, la seva dona, que continuava ingressada, anava mi-

llorant. I llavors va arribar el gran dia: el 16 de maig, es jugava a Basilea la final de la Recopa contra el Fortuna Düsseldorf. Krankl no va dubtar a jugar el partit, com a mostra d'agraïment davant de la solidaritat rebuda, i havent-li promès a la seva esposa, que va seguir el partit per televisió, que li dedicaria un gol.

El davanter centre no va faltar a la seva paraula. Krankl, en el temps de pròrroga d'un partit que havia acabat 2-2, amb la seva habilitat característica, va salvar la sortida de Daniel per fer el quart gol. El Barça era campió a Europa. El 4 a 3 final que va proclamar el Barça campió de la Recopa va ser molt especial per a la gran família barcelonista, i principalment per a Krankl, de qui es diu que després de marcar el gol va voler marxar a vestidors per telefonar la seva esposa, però els seus companys no el van deixar. L'endemà, el 17 de maig, la celebració a la Plaça Sant Jaume va ser espectacular. “Va ser una bogeria. Impressionant, inoblidable”, recorda Krankl amb èmfasi i melangia. Un final feliç per a una final històrica que va estar marcada per l'accident que va estar a punt de costar-li la vida a Inge Krankl ■

RECORDS DES DE LA BANDA

El somni de qualsevol jove barcelonista que jugui a futbol és poder fer-ho al Barça. Molts són els que es queden pel camí, però n'hi ha d'altres, amb més sort, que poden explicar als seus néts que algun dia van vestir la samarreta del Barça. Aquest és el cas d'en Josep Franch, lateral dret dels seixanta que ha mantingut una vinculació estreta amb el club.

■ TEXT: Cristina Collado | FOTOS: Arxiu FCB / Bevenrain

El seu debut en partit oficial amb la samarreta blaugrana va ser al Gamper que va enfrontar el Barça amb el Flamengo el 1968. Però la seva immersió definitiva en l'equip que aleshores dirigia Salvador Artigas va ser a la Lliga al camp del València, quan va sortir de titular i va jugar els noranta minuts. Franch tot just acabava d'aterrar a l'equip dels seus somnis, el FC Barcelona, i es va veure de sobte rodejat per jugadors de primera: "A l'equip hi havia aleshores grans jugadors com Sadurní, Fusté, Zaldúa, Zabalza, Gallego, Reixach... Tots eren jugadors internacionals mentre que jo venia del no res, d'un equip que amb prou feines ens aguantàvem a segona divisió."

Aquest equip era el Badalona, que li va servir com a trampolí per donar el salt al futbol de més alt nivell. Abans, aquest lateral dret nascut a Girona l'any 1943 va jugar al Banyoles, al Figueres i al Girona. Tot un recorregut des de la base del futbol català que va tenir el millor desenllaç: "Per a qualsevol persona que sigui d'aquí i que li agradi el futbol, fitxar pel Barça és el màxim al què pot aspirar. Per a mi, entrar a formar part d'aquest club va suposar el cim de la meva carrera esportiva. Vaig arribar a un equip fantàstic, que era respectat per tothom, i on vaig tenir uns companys meravellosos. A més, vam arribar a una final de la Recopa contra l'Slovan de Bratislava, a Basilea. Va ser realment sensacional." Josep Franch guarda un doble record d'aquesta final de la Recopa. Per una banda, va ser la seva única final europea i Franch, que lluïa a la samarreta el dorsal número '2', va sortir de titular. Però no va arribar ni al quart d'hora de partit, per-

1968

què va rebre una dura entrada de Jan Capkovic que el va lesionar: “Va ser una il·lusió arribar a aquella final, perquè això demostra que has superat equips importants pel camí, però com a desgràcia als pocs minuts de començar el partit em van trencar quatre costelles i vaig haver de deixar el camp.”

Dos gols

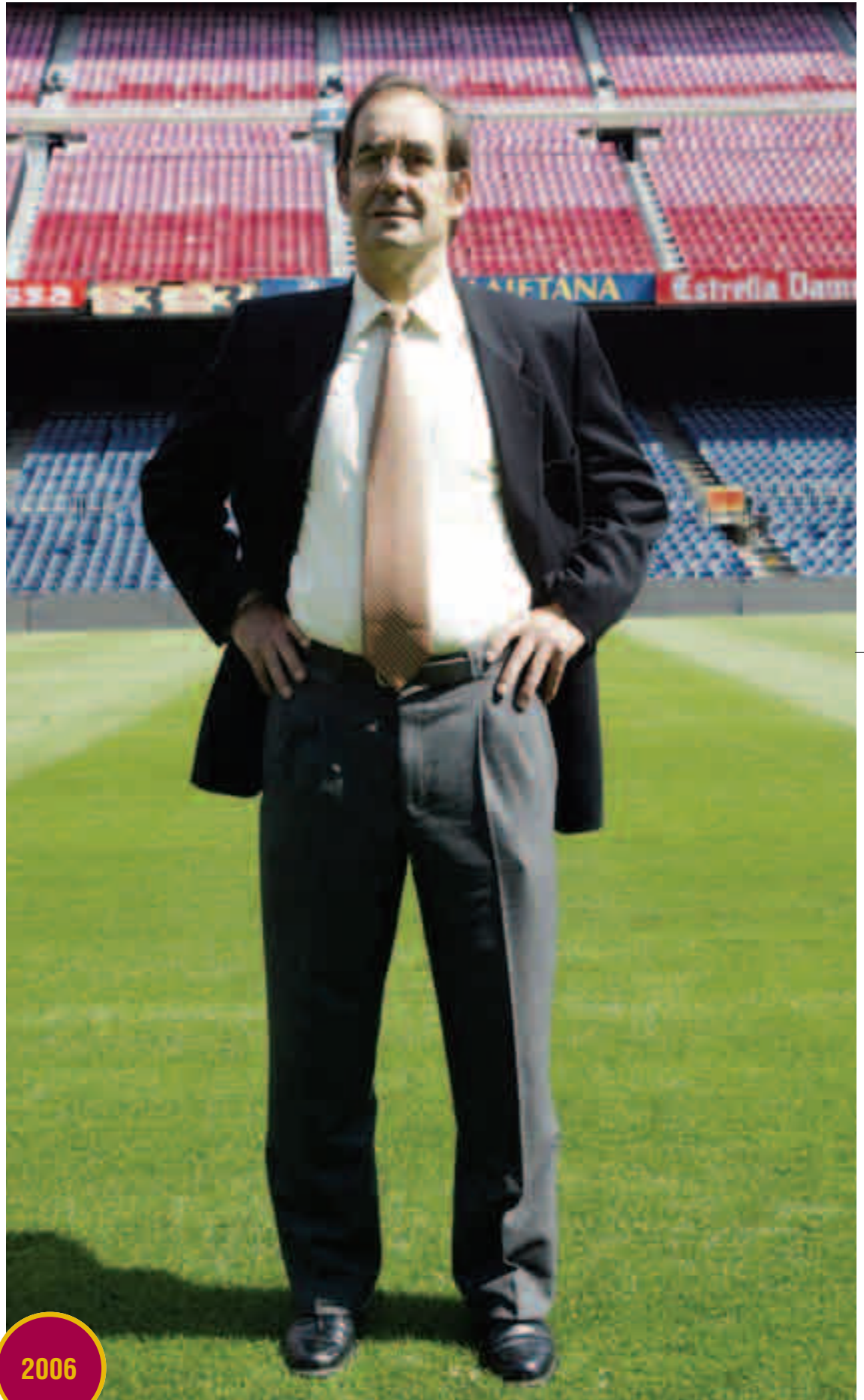
Franch guarda altres bons moments de la seva època barcelonista, com, per exemple, els dos gols que va marcar. El lateral del Barça, que recorda que en aquella època els defenses no jugaven tant a l'atac com ara, recorda especialment un d'aquells gols: “Va ser en un partit contra el Granada, a la porteria del gol sud. Jo em vaig escapar des de gairebé el mig del camp, vaig encarar la porteria i vaig fer gol.”

Després d'aquests moments feliços, va arribar la fi de la seva etapa com a blaugrana. L'arribada del tècnic anglès Vic Buckingham va relegar

“Quan vaig deixar el Sabadell ja vaig formar part dels Veterans del Barça; era una manera de continuar jugant a futbol”

Franch a la banqueta, que va marxar al Sabadell, on va acabar la seva carrera esportiva el 1972. Després de penjar les botes com a professional, Franch va reactivar la seva relació amb el FC Barcelona: “Quan vaig deixar el Sabadell ja vaig entrar a formar part de l'Agrupació de Veterans del Barça (AVB), amb Zaldúa i Palau. Això et donava l'oportunitat de continuar jugant a futbol, que ho fèiem aleshores cada cap de setmana.” Ara, Franch és el tresorer de l'ABV ja que “m'hi puc dedicar més perquè tinc més temps”. Un temps que sinó li dedica al Barça, ho fa als seus néts “amb qui intento jugar a futbol”.

A banda d'aquesta col·laboració amb els veterans del Barça, Franch no va mantenir cap altre relació amb el món del futbol, sinó que va dirigir el seu futur professional cap el món de l'hosteleria. Com a bon previsor, ja quan jugava al FC Barcelona va començar a invertir en el seu futur, i li va sortir força bé: “Els diners que guanyava al Barça els invertia en uns solars a Badalona. Després vaig participar en alguns complexos hotelers a Tenerife i ara tinc dos hotels a Vic i sóc soci d'un altre a Girona.” Una situació força còmoda que li permet gaudir, des de la distància, d'un club que és part de la seva història ■

2006

L'ENIGMA

L'enigma anterior: Quin va ser el primer jugador immigrant del FC Barcelona?

La Pista: va marcar 120 gols

La Solució: Joan Gamper

Nom de la guanyadora: Diana Capdevila Abalos, sòcia núm. 26.679

Rebrà de mans del seu jugador preferit una samarreta signada per tots els jugadors del primer equip de futbol.

Des que va arribar a Barcelona, Joan Gamper va fer mans i mànigues per afavorir el procés d'introducció de l'esport a casa nostra. Amb la constitució del Futbol Club Barcelona es va erigir com un dels jugadors més talentosos i admirats dins i fora del terreny de joc. A banda de les seves tasques presidencials va ser un reconegut esportista caracteritzat per una empena i il·lusió sense límits, trets encara característics de l'entitat.

JOAN GAMPER, EL PRIMER CRAC

■ TEXT: Sixte Abadía i Naudí | FOTOS: Arxiu FCB

En ple procés d'introducció a Catalunya

de diferents modalitats esportives —entre elles el futbol— de la mà de ciutadans estrangers residents al país i dels catalans que havien visitat d'altres països europeus, Joan Gamper, un jove suís amb una àmplia trajectòria esportiva, va arribar a Barcelona. Si bé inicialment l'estada es preveia com a temporal, no va trigar a sentir-se ben acollit enmig d'un cercle d'amistats angleses, escoceses i de catalans residents a Sant Gervasi de Cassoles. Amb ells va prosseguir la seva trajectòria esportiva brillant que l'havia caracteritzat més enllà del nostre territori com a un destacat *sportman*.

Tot i que va néixer el 22 de novembre de 1877 a la ciutat suïssa de Winterthur, va ser a Zuric —a on es va traslladar amb la seva família amb tan sols 7 anys— on va iniciar la seva carrera esportiva. Tant va ser així que essent adolescent ja sobresortia en nombroses curses atlètiques i ciclistes del seu país. En aquesta mateixa ciutat va començar a practicar el futbol, configurant-se com a capità del FC Excelsior i com a fundador del FC Zuric. Poc abans de creuar els Pirineus, Gamper es va desplaçar a la ciutat francesa de Lió, on va seguir ampliant el seu palmarès esportiu tant pel que fa al futbol —va ser considerat un dels millors jugadors del FC Lyon— com al rugbi.

Amb una trajectòria com aquesta no és d'estranyar que poc després de la seva arribada a Barce-

Una de les primeres imatges de Joan Gamper vestit de futbolista.

lona –llavors la ciutat més industrialitzada del país i un focus de concentració de ciutadans estrangers que s'hi havien instal·lat per motius laborals–, encapçalés la creació d'un *team de football*. Aquesta iniciativa es va concretar, com és sabut, el 29 de novembre de 1899 amb la constitució del Futbol Club Barcelona i de la primera Junta directiva, en la qual Gamper es va reservar les funcions de capità de l'equip.

Capacitat golejadora

Com a jugador, el "*campeón suizo*", tal i com era considerat pel diari *Los Deportes* (22 d'octubre del 1899), acostumava a ocupar la posició de davanter centre. Des del primer partit, jugat el 8 de desembre de 1899, va destacar per les seves qualitats futbolístiques que li permetien, tal com recull *La Vanguardia* (9 de desembre de 1899), "*en una de sus impetuosas salidas conducir la pelota al campo contrario*", sense refusar tasques al mig

En els inicis de l'entitat, es va erigir com l'autèntica ànima de l'equip; combinava el lideratge amb el carisma

del camp o de caire defensiu.

En aquests inicis de l'entitat, sovint difícils, Joan Gamper es va erigir com l'autèntica ànima de l'equip, tant per les seves habilitats, esportivitat i lideratge en el terreny de joc, com pel seu carisma entre el creixent nombre d'afecionats aplegats entorn al futbol. En el transcurs d'aquests primers anys d'existència el FC Barcelona es va anar consolidant en el panorama esportiu de la Ciutat Comtal, gràcies a uns èxits esportius que va encapçalar ell mateix, considerat "*sin disputa alguna el mejor delantero de ésta, pues además de combinaciones posee sus perfectos friblings*", com es podia llegir a *Los Deportes* (12 de gener de 1902).

D'esquerra a dreta, els jugadors Gloss, Witty i Gamper a la portada de 'Los Deportes'.

Tanmateix, durant els anys que va estar en actiu com a jugador de futbol, no va deixar de practicar d'altres modalitats esportives. Així, poc després de la constitució de l'entitat, la premsa feia esment de la seva participació en una cursa atlètica en motiu de la festa de la Sociedad Los Deportes –va acabar en segona posició– i dels seus matxs de tennis en representació del Sportmen's Club, sovint amb el seu bon amic Udo Steinberg. Malauradament Gamper va decidir finalitzar la seva trajectòria com a futbolista l'any 1904 després d'haver jugat 51 partits i d'haver marcat 120 gols amb la samarreta blaugrana, fita avui en dia difícil d'imaginar.

Amb només sis anys a Barcelona era considerat un autèntic crac del futbol, distingint-se com el "*maestro por antonomasia, el buen amigo, el jugador elegante, el distinguido capitán del Barcelona, insustituible durante mucho tiempo tanto por las simpatías de su personalidad cuanto por los merecimientos de su juego*", en paraules publicades a *Los Deportes* (19 de juliol de 1903). En els anys que va ser jugador del FC Barcelona Joan Gamper va aconseguir la sembra d'una llavor impregnada dels valors característics de l'esport modern –desig de triomf, progrés, *fair-play*, competitivitat,...– que es va anar refermant en el transcurs de les seves presidències i que ha caracteritzat l'entitat blaugrana fins a l'actualitat ■

EL NOU
ENIGMA

Quina va ser la primera persona amb qui Johan Cruyff va celebrar, al vestidor del Molinón, la Lliga de la temporada 1973/74?

LA PISTA:

Era una de les persones que, des de l'anonimat, han donat continuïtat al club.

Les respostes s'han de fer arribar, fent constar el nom i el número de soci, a:

Correu: Revista Barça. Av. d'Àrístides Maillol, s/n, 08028 Barcelona

Correu electrònic: revista@club.fcbarcelona.com

Centre de Documentació Barcelonista
Coordinació: David Saura

HUMBERTO MARCO, EL BEISBOL BLAUGRANA

El 16 de desembre passat ens va deixar Humberto Marco, l'avi del beisbol blaugrana. Vinculat a la secció des de l'any 1943, àrbitre internacional i delegat de la secció des del 1988, la seva vida va ser el Barça i el beisbol, un esport pel que sempre va lluitar.

■ TEXT: Manel Tomàs | FOTOS: Arxiu familiar Humberto Marco

Humberto Marco Oliver va néixer el 4 de febrer de 1919 a Barcelona, en el si d'una família barcelonista de vaquers d'Hostafrancs que no es perdia cap partit del Barça. De ben jove va aprendre l'ofici d'ebenista en un taller veí, però el jove Humberto estava interessat per damunt de tot en el futbol i als 17 anys jugava a la Penya Escolà. Va ser un esportista nat que un dia de l'any 1936, mentre passejava en bicicleta, va veure casualment un grup de cubans jugant a beisbol, aleshores un esport pràcticament desconegut a Barcelona, a un solar de l'avinguda Diagonal. A Marco

radament. Quan va acabar definitivament el servei, l'any 1943, va tornar a Barcelona amb set anys de vida militar a les espatlles (entre guerra i mili) i havent abandonat definitivament la pràctica del futbol. Va ser llavors quan va reprendre la seva afecció pel beisbol, aprofitant la seva amistat amb un veí del seu barri que estava empleat a la jove secció de beisbol del FC Barcelona, que tenia aleshores dos anys de vida. Els jugadors de beisbol blaugranes jugaven llavors a l'antic camp del CADCI, situat a només 200 metres del domicili de Marco, que s'hi va anar engrescant a ajudar-los fins al

L'any 1999 es va comprovar la seva espontaneïtat davant les càmeres en veure'l a un anunci de Nike on explicava els secrets del beisbol

li va fer gràcia aquell esport i s'hi va anar afeccionant.

Malauradament, poc temps després va esclatar la Guerra Civil i Marco va lluitar en el bàndol republicà, on va ser greument ferit per l'esclat d'una bomba que el va deixar sord de l'orella esquerra. Acabada la contesa es va exiliar a França, però va poder tornar a Barcelona pocs mesos després. Al seu retorn, no tot van ser flors i violes: va arribar a casa seva un dissabte i el dilluns següent els feixistes el van anar a buscar i li van clavar una pallissa. I com molts joves que havien lluitat al costat de la República, va haver de tornar a fer el servei militar. Destinat a Valladolid i després a Salamanca, els diumenges jugava als respectius equips de futbol sense veure'n ni cinc.

Va ser un defensa que apuntava bones maneres però les lesions el van castigar reite-

punt que el van nomenar encarregat del material: havia de portar cada diumenge els sacs plens de bats, pilotes i equipatges.

Al 1944, la seva passió pel beisbol el va portar a fer-se àrbitre d'aquest esport. Quaranta anys després, ja retirat de l'arbitratge, va tornar a la secció de beisbol del Barça, primer com a encarregat de les categories infantil i cadet i, a partir del 1988, com a màxim responsable de la secció. Sent el beisbol un esport minoritari a les nostres terres, el seu moment àlgid de popularitat va arribar l'any 1999, quan va protagonitzar uns anuncis publicitaris de Nike on va fascinar tothom per la seva espontaneïtat i naturalitat davant les càmeres. "El beisbol és la vida", deia. Ja octogenari, acudia cada matí al club de 10 a 2 del migdia, on no es talviava cap esforç envers el Barça i el seu esport favorit ■

Àrbitre internacional de beisbol

Marco es va treure la llicència d'àrbitre de beisbol l'any 1944, quan va aconseguir superar les proves de la Federació Catalana. Durant els cinc primers anys va arbitrar partits d'infants, juvenils i cadets, gairebé sense cobrar. De mica en mica va anar pujant de categoria fins a arbitrar equips sèniors, Campionats d'Espanya i tornejos internacionals. Va arribar a dirigir uns 1.200 partits, 100 dels quals internacionals, i va participar en 5 Campionats d'Europa. Va ser considerat en set ocasions el millor àrbitre europeu. Tot i les reticències que provocava el fet que un soci del FC Barcelona arbitrés partits del propi equip barcelonista, el cert és que el mateix Santiago Bernabéu solia demanar que Marco dirigís els partits de la secció de beisbol del Reial Madrid.

LLET NOSTRA

LA LLET DE COOPERATIVES CATALANES

A casa nostra, Llet Nostra

Patrocinador oficial
de la Secció d'Handbol
del FC Barcelona.

La col·laboració entre el FC Barcelona i Llet Nostra neix fruit de la sinergia de valors que comparteixen ambdues entitats: la vinculació amb el territori, amb la nostra gent, amb la catalanitat i la promoció d'hàbits de vida saludables a través de l'esport i de la alimentació, són objectius comuns que ara es tradueixen en el suport de Llet Nostra a l'equip d'handbol.

ZONA PALAU + barça

2x1

Presenta 6 proves de compra en comprar la teva entrada per a un partit de Lliga d'Handbol (temporada 05-06) al Palau i te'n regalarem una altra per al teu acompanyant.
Aforament limitat

Llet Nostra et vesteix del Barça

Participa cada setmana en el sorteig de productes del Barça. Entre 6 proves de compra i podràs guanyar qualsevol d'aquests regals del FC Barcelona.

Gorra, Bufanda, Samarreta, Pilota, Polar

Com més proves ens envies, més possibilitats tindràs d'aconseguir un dels premis.

Entre tots els participants guanyarem, a més a més,

10 passis temporada 2006-2007

per veure el FC Barcelona OHL

un viatge per 6 dies per persona per assistir a la Final de la Copa del Rei d'Handbol

Àncora: A més, com a agraïment, els clients que ens donin el seu nom, cognoms, adreça, telèfon i data de naixement, podrà a FC i Llet Nostra, a més de rebre el seu passatge, també podrà participar en el sorteig de productes del Barça i de la Llet Nostra. Els 60000 passatges es repartiran entre tots els clients que ens donin el seu nom, cognoms, adreça, telèfon i data de naixement. Els 60000 passatges es repartiran entre tots els clients que ens donin el seu nom, cognoms, adreça, telèfon i data de naixement. Els 60000 passatges es repartiran entre tots els clients que ens donin el seu nom, cognoms, adreça, telèfon i data de naixement.

Creix amb el Barça

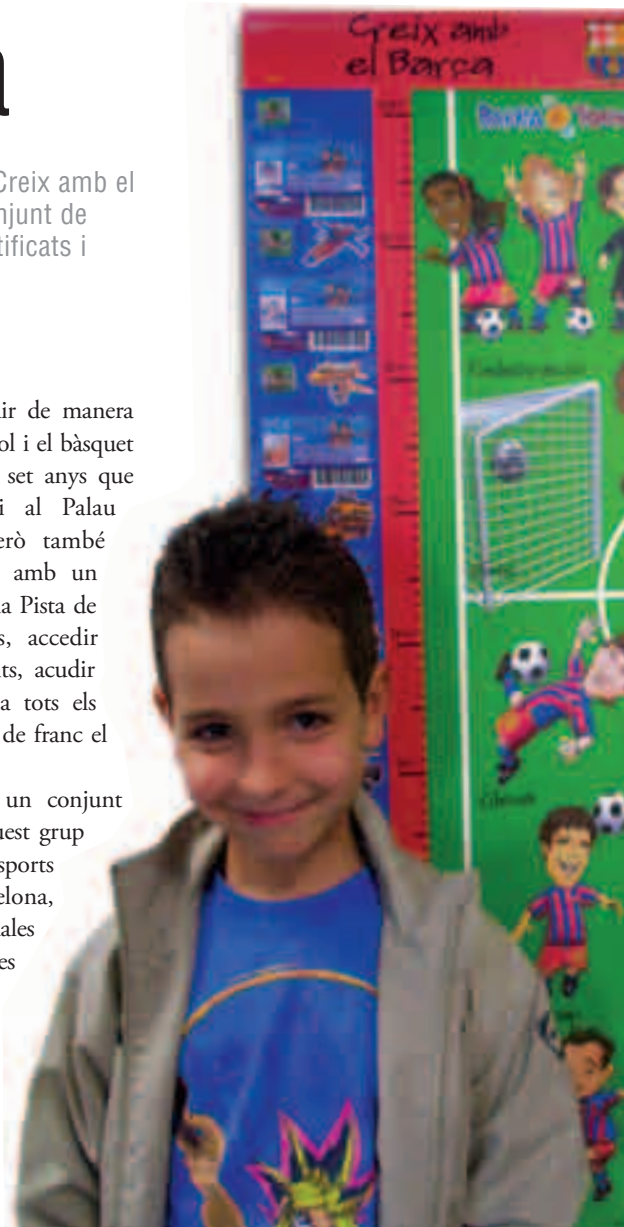
Els joves socis del Barça estan d'enhorabona. Gràcies al programa 'Creix amb el Barça', que abarca als socis de 0 als 18 anys, s'han dissenyat un conjunt de serveis i promocions perquè els socis més joves se sentin més identificats i reconeguts amb tot el que envolta el club.

■ TEXT: Sergi Nogueras | FOTOS: FCB

Cada vegada són més els nens i nenes que els fan socis del FC Barcelona des de ben petits. De fet, el 4% dels nounats a Catalunya s'incorporen com a socis al club. Des del club es treballa perquè aquests socis més joves, des de la seva alta i fins que arriben als 18 anys, se sentin més identificats i reconeguts dins el FC Barcelona. El programa 'Creix amb el Barça', que agrupa i promou una àmplia gamma d'avantatges per a ells, permet que s'hi sentin més implicats. I és que a hores d'ara ja són més de 25.000 els socis que pertanyen a aquesta franja d'edat i el club vol fer costat a aquells que representaran el futur de l'entitat. És per tot això que en aquests últims mesos, i gràcies a 'Creix amb el Barça', aquests socis han rebut una sèrie d'obsequis a casa. D'entre tots, en destaca un pòster on es poden col·locar i col·leccionar els carnets de soci de cada any, a més d'un pindel Barça, també de forma anual. D'aquesta manera es pot anar marcant, any rere any, el creixement de cadascú en paral·lel amb la seva vinculació al FC Barcelona. Però això és només un detall. Els socis més joves compten amb tota una sèrie d'avantatges i activitats que cal tenir molt en compte. En

destaca la possibilitat de gaudir de manera gratuïta de l'espectacle del futbol i el bàsquet en directe, per als menors de set anys que acudeixin al Camp Nou i al Palau acompanyats d'un adult. Però també poden comprar entrades fins amb un 40% de descompte, patinar a la Pista de Gel a preus més econòmics, accedir gratuïtament a la Llar d'Infants, acudir gratuïtament al Miniestadi i a tots els partits de les seccions o visitar de franc el Museu del club.

El club també ha dissenyat un conjunt d'activitats exclusives per a aquest grup de socis: aprendre qualsevol esport en les escoles del FC Barcelona, participar a la Mostra de Nadales amb el sorteig de 10 samarretes signades, i gaudir de descomptes especials per al teatre i espectacles, entre molts d'altres. I és que els socis més joves creixen, i ho fan al mateix ritme que el FC Barcelona, agafats de la mà, per continuar el camí plegats ■

Els cracs, de ben aprop

Un dels avantatges més atractius amb què compten els socis més joves és el que permet compartir experiències de ben a prop amb els ídols del Barça, al costat de jugadors com Puyol, Eto'o, Ronaldinho, Messi, Valdés o Deco.

Perquè només els socis del FC Barcelona tenen preferència per assistir a entrenaments del primer equip de futbol o poden arribar a fer-se la foto oficial sobre la gespa del Camp Nou abans de cada partit. En aquest últim cas, a banda de la condició de soci, es requereix que tinguin de 4 a 12 anys. Les sol·licituds es poden fer arribar a l'Oficina d'Atenció Barcelonista (OAB), al Camp Nou.

Aquest estiu, torna el futbol al Camp Nou

Ja comença a ser un clàssic de cada estiu. Aquest mes de juliol, i per tercer any consecutiu, torna la Lliga 'El Gran Repte', la millor oportunitat que tenen els socis del Barça de posar-se, per un dia, en la pell dels seus ídols.

Arribar a la final que es jugarà el dia 29 de juliol no serà fàcil, però segur que serà l'objectiu que tindran al cap tots els socis que decideixin participar en la tercera edició de la Lliga 'El Gran Repte'. Aquest estiu es trobaran a les instal·lacions del FC Barcelona aquells que ja saben què és jugar sobre la gespa del Camp Nou, els que es van quedar a un pas i els qui vindran decidits a aconseguir-ho. I és que el premi per arribar a la final d'aquest torneig social és d'aquells que no s'obliden mai: jugar al Camp Nou. Això sí, la competència és cada vegada més gran. Si en la primera edició s'hi van inscriure 400 socis, l'any passat ja en van ser 750 dividits en les diferents categories.

Aquest torneig, que com en les anteriors edicions és exclusiu per als socis, comptarà amb les categories aleví, infantil, cadet, júnior, sènior i veterans. Aquestes dues últimes jugaran en la modalitat de futbol 11 i els horaris seran de 8 de la tarda a 11 de la nit, de dilluns a divendres, per tal d'afavorir la participació de tothom que ho desitgi. En la resta de categories, els partits seran de futbol 7 i els horaris seran a

convenir. Cal recordar que les inscripcions es poden fer per equips o individualment. Des de l'organització, es faran els equips de manera aleatòria entre tots els inscrits a nivell individual. Les inscripcions es poden fer presencialment, a l'Oficina d'Atenció al Barcelonista (OAB), al Camp Nou, en l'horari de dilluns a dissabte, de 9 del matí a 9 de la nit. També es poden fer les reserves al telèfon del club 902 1899 00, que s'hauran de fer efectives abans de 15 dies. La data límit de les inscripcions serà el divendres 26 de maig ■

Les noies també juguen

L'any passat la Lliga 'El Gran Repte' va estrenar la categoria femenina. Llavors dos equips sèniors van poder jugar la final sobre la gespa del Camp Nou. Enguany la inscripció torna a estar oberta a totes les noies en les diferents categories. En les edats alevins i infantils, però, podrien jugar en equips mixtes.

SERVEIS 902.1899.00 www.fcbarcelona.com

SEU SOCIAL

Tel: 902 18 99 00 - Fax: 93 411 22 19
Avinguda d'Aristides Maillol, s/n.
08028 Barcelona

OFICINA D'ATENCIÓ AL BARCELONISTA (OAB)

oab@club.fcbarcelona.com

HORARIS

- De dilluns a dissabte, de 9 a 21 h.
- Diuenes de Lliga, des de dues hores abans del partit.

TAQUILLES

HORARIS

- Taquilles principals (accés 14)
De dilluns a dijous, de 9 a 13.30 i de 15.30 a 18 h.
Divendres, de 9 a 14.30 h.
- Dissabtes (només quan hi ha partit) de 9 a 13.30 h.
- Taquilles Boulevard
De dilluns a dissabte, de 10 a 18 h.
Diumenge i festius, de 10 a 14 h.
- Taquilles del camp (a la zona dels gols)
De les 11 h. fins que comença el partit.

MUSEU FC BARCELONA

museu@club.fcbarcelona.com

HORARIS

- De dilluns a dissabte, de 10 a 17 h.
- Diumenges i festius, de 10 a 14.30 h.
- Els dies de Lliga de Campions, de 10 a 13 h.

PREUS

- Socis del FC Barcelona: l'entrada al Museu i al Tour de l'estadi és gratuïta.

No-socis: Museu 6,50 euros i Museu + Tour estadi 10,50 euros **Infantil** (fins a 13 anys): Museu 5 euros i Museu + Tour Estadi 8 euros

CENTRE DE DOCUMENTACIÓ I ESTUDIS

centre.documentacio@club.fcbarcelona.com

L'accés és lliure. Els no-socis, però, l'han de concertar al telèfon: 93 496 36 12.

HORARIS

- Atenció al públic: de dilluns a dijous, de 10 a 14 i de 16 a 18.30 h. Els divendres de 10 a 15 h.

FCBOTIGA

shop@fcbarcelona.com

HORARIS

- De dilluns a dissabte, de 10 a 19 h.
- Diumenges 10 a 14.30 h.

PISTA DE GEL

pistadegel@club.fcbarcelona.com

HORARIS

- Dilluns, dimarts i dijous de 10 a 14 i de 16 a 18 h.
- Dimecres i divendres fins a les 20 h.
- Dissabtes, diuenes i festius de 10.30 a 14 i de 17.15 a 20.45 h.

PREUS (l'entrada inclou el lloguer dels patins):

- Socis FC Barcelona 6,80 euros; No-socis 9,20 euros

NOTA: Per patinar és obligatori l'ús de guants. Se'n poden comprar a les instal·lacions de la Pista de Gel.

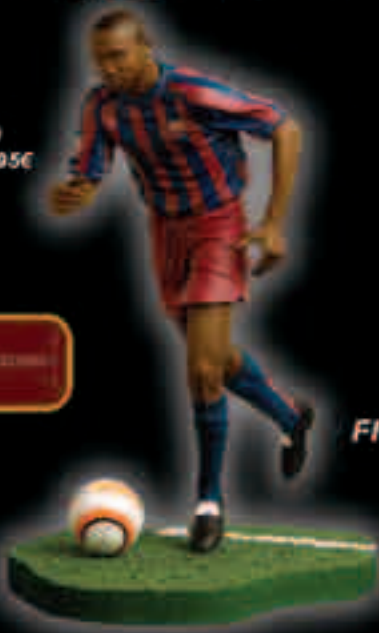
LLÉVATE A RONALDINHO A CASA

UNA RÉPLICA EXACTA EN 30 CMS. CON UNA DE SUS MEJORES JUGADAS

OTRAS FIGURAS FTCHAMPS DISPONIBLES:

POR **49,95€**

ETO'O
Ref. ET9
PVP:49,95€

VALDÉS
Ref. VA1
PVP:49,95€

FIGURAS DE 30 CMS.

Las figuras FTChamps alcanzan el máximo nivel de realismo. Incluyen todos los detalles propios de cada jugador y la equipación oficial de la temporada. Todas estas figuras de acción realizadas en pvc, están articuladas e incluyen base, balón oficial y un certificado de autenticidad con un número de serie único.

Para reproducir tus jugadores favoritos con el mayor realismo, se han reunido a los artistas profesionales de más prestigio integrando su trabajo con las tecnologías de animación de 3D más avanzadas:

(1-2): El rostro del jugador se obtiene en 3D de la mano de una compañía especialista en efectos especiales para grandes superproducciones de Hollywood nominada a los Oscar.

(3): Escultores modelan minuciosamente una réplica exacta y detallada de la pose del futbolista.

(4): A continuación reconocidos retratistas terminan de dar vida a las figuras en la fase de pintura.

Por último la reproducción en serie garantiza que las figuras FTChamps resultantes, mantengan toda la fidelidad del original.

LLAMA AL 902 011 105 Y PIDE TU FIGURA.

ENTREGA: Lo recibirás directamente en tu domicilio en un plazo aproximado de 4 días laborables.

PAGO: Tú eliges: Contra reembolso o con tarjeta de crédito (Visa, EuroCard o MasterCard).

GARANTÍA DE SERVICIO: Si no quedas satisfecho te devolvemos tu dinero.

Después de 15 días de posesión, desde el día en el que recibes cualquier artículo de esta promoción o al día de haber pagado por el producto. Para realizar una devolución, el producto debe estar en perfectas condiciones y en su empaque original. El plazo para realizar la devolución comienza desde el día de la recepción del producto. Desde de esta primera semana, los gastos de envío por concepto de envío, serán por cuenta del cliente. Para más información, contactar con el servicio al cliente de Península S.L. siempre que la devolución sea válida a que el producto sea devuelto o de haber sido pagado con tarjeta de crédito. Plazo de devolución de 7 días, no se podrá devolver el producto si el cliente opta por el envío.

GASTOS DE ENVÍO: 6,95€ por figura y por domicilio de envío. (Sólo Península y Baleares)

Península de Península S.L. última calle antes de 20 de marzo hasta el 30 de junio de 2006 en Península y Baleares. Tercer nivel comercial. Calle Alcantara, 1. Local 00014. 28014 Madrid. Teléfono: 902 011 105. Web: www.ftchamps.com. Península de Península S.L. última calle antes de 20 de marzo hasta el 30 de junio de 2006 en Península y Baleares. Tercer nivel comercial. Calle Alcantara, 1. Local 00014. 28014 Madrid. Teléfono: 902 011 105. Web: www.ftchamps.com. Península de Península S.L. última calle antes de 20 de marzo hasta el 30 de junio de 2006 en Península y Baleares. Tercer nivel comercial. Calle Alcantara, 1. Local 00014. 28014 Madrid. Teléfono: 902 011 105. Web: www.ftchamps.com. Península de Península S.L. última calle antes de 20 de marzo hasta el 30 de junio de 2006 en Península y Baleares. Tercer nivel comercial. Calle Alcantara, 1. Local 00014. 28014 Madrid. Teléfono: 902 011 105. Web: www.ftchamps.com.

FIGURA ÚNICA / CADA FIGURA COMIENZA
DE UN CERTIFICADO DE AUTENTICIDAD CON
UN NÚMERO DE SÉRIE EXCLUSIVO.

JUGADAS

SOLO

9,95 €

+ Gastos de envío.

LAMA YA AL

902 011 105

RONALDINHO
Ref. RO10

¡HAZ TU PEDIDO YA!

Y LLÉVATE GRATIS*

ESTA FANTÁSTICA BANDERA.

*SÓLO HASTA EL 30 DE ABRIL DE 2006.

BANDERA OFICIAL VALORADA EN 9,95€ (PVP recomendado). TAMAÑO: 50x70 cms.

'MERCHANDISING'

Un Sant Jordi Blaugrana

■ TEXT: Anna Segura | FOTOS: Bevenrain

Els socis i sòcies del FC Barcelona poden celebrar la diada Sant Jordi apropant-se a la FCBOTIGA Megastore del Camp Nou, per comprar un dels molts llibres que tenen el Barça com a eix de la seva temàtica, i on podran gaudir d'un 5% de descompte. El ventall de llibres que trobaran tant a la botiga del Camp Nou com a la majoria de llibreries és extens, per això us oferim aquelles obres més destacades per fer un bon regal el dia de Sant Jordi. Llibres històrics, novel·les, contes...

L'escriptor Jordi Finestres presenta amb el seu llibre *Mites del Barça* un recull de la història del club blaugrana a través dels seus grans jugadors. Des de Ronaldinho i Puyol fins a Kubala i Helenio Herrera, passant per Urruti i Ramallets, Koeman i Rifé, *Mites del Barça* acompanya el lector en un viatge pel temps i les imatges més espectaculars del món culé. Una síntesi de la passió blaugrana.

Barça!, també de Jordi Finestres, és una obra que pretén ser una visió més cultural de fenomen blaugrana. El llibre és un homenatge als sentiments, la història i els valors del FC Barcelona que han ajudat a construir el club blaugrana del segle XXI. Amb més de 300 pàgines, l'obra recull a través d'imatges dels fotògrafs Jordi Play i Marc Vila, l'essència de l'entitat. L'obra es pot trobar en català, castellà i anglès.

A través d'un text proper als joves lectors, Antoni Bassas presenta un llibre que mostra els aspectes de la història del FC Barcelona des del punt de vista esportiu i humà, i sense perdre de vista el paper del Barça com a símbol del poble català. *Petita història del Barça*, que forma part d'una col·lecció per donar a conèixer als més joves la vida de personatges i institucions il·lustres, està acompanyada per les il·lustracions de Pilarín Bayés.

Contes Blaugrana, de l'escriptor Josep Maria Fonalleras i il·lustrat per Jordi Vila Delclòs, és una recopilació de contes que gira entorn a un personatge que explora des de l'emoció del partit a peu de grada, el suport incondicional a l'equip, alguns moments rellevants de la història del Barça i altres episodis que han marcat d'alguna manera la vida dels protagonistes.

Clam Barça, escrit per Antoni Dalmases, és un recull de novel·les protagonitzada per la colla anomenada Clam Barça. Els joves entusiastes barcelonistes viuen mil i una peripècies, i durant les seves aventures hauran d'anar resolent molts enigmes per trobar l'entrellat dels casos que se'ls presenten. Escrit amb agilitat, efectivitat i molt d'humor. Les il·lustracions són de Pep Brocal.

A BARCELONA, JA POTS GAUDIR DEL TRÍO

Promoció vàlida fins al 31/03/2006. Preu a partir del tercer mes 46€/mes. Lloguer descodificador 6,50€/mes. Imposos i quota mensual de la línia no inclòs. Consulteu tarifes aplicables.
Preu per descàrrega ADSL 1 GB/mes. Consulteu cobertura Imagenio. Promoció alla de línia fins al 31/07/2006.

TRUCADES Estatales

ADSL Mini

IMAGENIO TV

38
€/mes
els 3 primers mesos

I SI NO TENS LÍNIA FIXA,
CONTRACTA-HO
WWW.TELEFONICAONLINE.COM
I TE LA REGALAREM

CONTRACTA'L ARA AL

1004

WWW.TELEFONICAONLINE.COM,

BOTIGUES TELEFÓNICA O
DISTRIBUÏDORS AUTORITZATS

Telefonica

EXPERTO TIRADOR, ESPECIALISTA EN COMBATE CUERPO A CUERPO, INTERROGADOR DESPIADADO, CONDUCTOR DE ALTA VELOCIDAD, AGENTE ANTITERRORISTA Y ADEMÁS PADRE PROTECTOR. ¿SEGURO QUE ERES CAPAZ DE PONERTE EN LA PIEL DE JACK BAUER?

IMAGINE
PRESENTATIONS

www.24-thegame.com

© 2005 Twentieth Century Fox Film Corporation. All rights reserved. Twentieth Century Fox, Twentieth, 24, and their associated logos are registered trademarks or trademarks of Twentieth Century Fox Film Corporation.

Fins a on has portat la teva afició pel Barça?

Envia'ns les teves millors fotos, on se't vegi amb algun motiu blaugrana

DIGITAL
Q1

1

Ferran Lozano Soci número 33.423

Una espectacular imatge al Salar de Uyuni, a Bolívia, que va ser una de les nombroses etapes de la volta al món que va fer el soci Ferran Lozano. En 15 mesos va visitar 40 països i el Barça va acompanyar-lo en aquest fascinant trajecte. En aquest cas, una samarreta blanca amb el nom i l'escut del club, es confon amb un entorn únic.

2

Óscar Cusidó de Haro Soci número 37.005

Aquest escut del FC Barcelona deixa ben clar, en un taxi del Vietnam, quin és l'equip preferit del propietari del cotxe. El Barça no té fronteres.

3

Joan Calvet Bienvenido - Soci número 29.852

Una samarreta del Barça a les muntanyes santes del Sinaí, on Joan Calvet va pujar-hi a peu. Va tenir un record especial pel seu avi Miguel Bienvenido, que va jugar al Barça als anys 20.

 FUJIFILM
Proveïdor Oficial del Barça

Correu: Revista Barça - Av. d'Àrístides
Maillol, s/n - 08028 Barcelona
e-mail: revista@club.fcbarcelona.com

Per participar al concurs fotogràfic Foto Barça has d'enviar una carta amb les teves dades personals, el telèfon, el número de soci o Gent del Barça i la fotografia corresponent. També ho pots fer per e-mail a: revista@club.fcbarcelona.com. Hi han de constar les mateixes dades i la fotografia que ens envies ha d'estar digitalitzada en alta resolució. Les fotografies més originals es publicaran en aquesta secció i se'n triarà un guanyador.

PROMOCIONS

ELS DESCOMPTES PER ALS SOCIS

Els socis tenen avantatges en la compra o utilització dels serveis de patrocinadors i empreses col·laboradores. Treu-li partit al teu carnet!

	Interessants avantatges addicionals en contractar una assegurança d'automòbil o de llar	Més informació 902 42 40 45
	10 % d'estalvi en el consum del gas el primer any + 8,5% el segon any Servei de reparació urgents 24 hores gratuït. <small>* Només per a socis que ho contractin abans del 15 de maig. Les contractacions posteriors al 15 de maig tindran un descompte del 8,5% durant els dos primers anys. Oferta vàlida per a noves contractacions de clients domèstics amb la tarifa 3.1 i 3.2. Descompte sobre la quota de consum.</small>	Amb el carnet de soci Truca al 900 84 28 84
	10% descompte a tots els socis del Barça	Amb el carnet de soci (sènior) www.bauhaus.es
	Descomptes especials en els desplaçaments a través del RACC	Més informació 902 50 60 70 www.racc.es
	Tarifas especials: cada vegada que el Barça guanyi a la lliga, el dimarts següent all vueling cities des de 15€	Més informació 902 495 902 www.vueling.com/fcbarcelona
	Descompte del 20% Pack anual: 29€/any	Més informació 902 15 20 25
	Grans descomptes sobre les tarifes generals en el lloguer de vehicles	Codi client per als socis del FC Barcelona: 4402115 Més informació 902 100 101
	Descomptes sobre els preus de tarifa en impressió digital, servei de copisteria i enquadernació i acabats.	www.artypian.com

Acords amb altres entitats

	Emporta't una màquina de cafè d'última generació (valorada en 200 €), per la compra del primer lot de 200 monodosi de cafè i té, per només 59 €. Truca al 902 222 216 o visita www.saborbianchi.com/fcb
	10% forfet estiu/hivern (excepte del 25 desembre al 6 de gener) + una sessió de jump gratuïta
	Descompte del 25% sobre el preu de taquilla en tots els espectacles de la temporada 2005-2006
	En les visites guiades 2x1 en el preu de les entrades
	Entrades a preu de dia de l'espectador: De dilluns a divendres (no festius)
	10% de descompte en les entrades
	3€ de descompte en: • Entrada Completa • Entrada Emblemàtica • Entrada de menors de 120 cm
	5% de descompte en els seus productes a Catalunya

DESCOMPTES AL CLUB

A més, la vostra condició de soci també us permet tenir els següents avantatges:

Pista de Gel: descompte del 25%.	compte en el lloguer de sales i altres espais emblemàtics del club.	compte a través de www.shop.fcbarcelona.com
Museu: accés lliure al Museu i tour guiat.	Fcbotiga: 5% de descompte en els productes a la venda.	Camp de futbol 7: 30% de descompte en el lloguer dels camps de futbol 7 de les instal·lacions del Camp Nou.
Sales i espais: 30% de des-	Botiga on-line: 10% de des-	

A més, estigues atent als diferents esdeveniments i actes que aniran sorgint durant la temporada amb descomptes especials per als socis. Informa't al butlletí electrònic i a la web del club: www.fcbarcelona.com

**compartim
les mateixes emocions**

Col·laborador oficial del FC BARCELONA

La teva passió es mereix molt més que paraules.

Oferta vàlida per a noves contractacions de clients domèstics amb tarifa 3.1 i 3.2. Descompte sobre el terme de consum.

Per això, Fecsa Endesa i el Barça s'uneixen per fer-te una oferta increïble, un **10% DE DESCOMPTE EN EL CONSUM DE GAS** durant el primer any i un 8,5% durant el segon any, reservada a tots els socis del F.C. Barcelona que el contractin abans del 30 d'abril. A més, també podràs gaudir del nostre Servei de Reparacions Urgents 24 Hores totalment de franc. No ho dubtis, contracta fets.

Informa-te'n al **900 84 28 84.**

Proveïdor Oficial
FC Barcelona

E
fecsa endesa

10%
de descompte en
el consum de gas.
El primer any.

+8,5%
el segon any.

www.endesaonline.com